

Visiems Sandarbininkams, Skaitytojams ir Draugams

Linkime

Linksmų ir Laimingų Kalėdų!

"LIETUVOS" Redakcija, Administracija ir Spaustuvė.

Šių Metų Kalėdos.

Atėjus Kalėdos. Ranybės ir atlaisdinti šventė. Niekuomet taip netroško pasaulis ramybės, kaip šioje valandoje. Augštai ir drumstai pakilusios gyvenimo bangos užliejo pasaulį. Neramumas, sielvarta ir nelaimė apglotė žmoniją savo sunkiu globščiu. Sunku gyventi šioje valandoje, trošku, begalo trošku. Pasaulis pasiruves karės garais, skausmo balsu, neapykantos ir gyvuliškumo troškimais.

Rodėsi, kad žmonija, įžengdama į dvidešimtąjį amžių, drauge su tuom įžengė ir į naują gadybę, kurioje pažangos ir kultūros principai galop įgijo sau tvirtą papėdę: kad žmogus jau galutinai paliko užpakalyje saves tas tamsias ir sloginančias ukanas, kurios tirštai guli beveik ant kiekvieno žmonių istorijos puslapio; kad žmogus galop virsta žmogum tikroje ir augštoje to žodžio prasmėje.

Bet kaip skaudus buvo apsigyrimas. Susilaukė žmonija šių Kalėdų tokiame tvankiame ore, tokiose baisiose aplinkybėse, kokį istoriją nepamena. Visas pasaulis paskendo karės ruke. Labai reta yra ant žemės skritulio šiandien tokia vietelė, kuri nebūtų apšlakstyta krauju, kur broliškumą nežudytų savo brolio.

Šimtai tukstančių lavonų, milijonai badaujančių, išgrautos šalys skverbte skverbia mintį, kad ta visa civilizacija, kuria šių dienų žmogus mėgsta pasididžiuoti, visa pažanga žmogaus, kaip tokio, stovi ant smiltyno, kurisai juda ir nyksta, kaip tik kiek smarkesnis vėjelis papūtė. Nori gimti mintis, kad, nežiurint viso padėtojo darbo, žmogus nepažengė nei kiek pirmyn. Žmogus prisistatė greitųjų geležinkelių, augštų milžinų namų, skrajojančių ore prietaisų, įsirausę giliai į žemę, pasiekę oro augštybes, žemės platumus, jurių tamsias gel-

mes,—bet žmogus, tas didis ir galingas žmogus, prieš kurį viskas lenkiasi, pats savyje, savo dvasioje, pasiliko senuoju laukiniu žvėrim. Viskas buvo gerinama, bet apie žmogaus sielą, apie žmoniškumo įpilimą jona tar-tum užmiršta.

Isiziurėkime į paveikslėlį, kurisai puošia šį puslapį. Mės matome aplink gilią žiemą. Viską apnyko sunkus sniego sluogsnis. Gyvybės jokio ženkelio aplinkui. Tačiau mės zinome, kad dar neseniai čia buvo kitoks reginys. Bet visa šiandien apmirę. Aplinkui tamsu, gludu, nyku.

Bet štai tenai rytose dangaus skliautus jau veria pirmieji spinduliai. Su galinga nesuprantama jėga jie stumia šalin sunkius debesius ir veržiasi nykun vaizdelin.

Tie mažučiai veržiantieji spinduliai yra naujo gyvenimo pranašais. Užtekės saulutė, apšvies visą vaizdą, išvaikys šešėlius. Gyvybė vėl pasirus galinga banga. Tos bangos nesulaukys nei tie sunkūs debesiai, kurie dabar laiko apglėbę padangę, nei tamsa, nei šešėliai. Saulutė turi užtekėti. Ir ji užtekės.

Mūsų tikrojo gyvenimo padangėje, dabar taip sunkiai apglėbtoje, taipogi matosi tie šviesūs spinduliai, kurie reiškia skaitstų rytojų. Kas atydziai seka gyvenimą, tas galėjo pamatyti tuos spindulėlius. Jie šiandien yra silpni, bet vis-gi jų yra.

Jie kaskart didyn eina. Ir netoli toji diena, kuomet visi susilies vienon galingon sriovėn, plačiai apšvies visą gyvenimą ir amžinai išstums tuos šešėlius ir tas šmėklas, ką dabar gyvenimą daro taip sunkiu ir troškiu.

Tat, ncs dabar sunku ir trošku, bet ateitis lemta šviesi. Su tvirta viltim žiurėkim pirmyn ir eusitikime šias Kalėdas su ramumu, kad pabaigoje ne šešėliai, bet šviesos spinduliai bus tais, kurie liks pasaulio viešpačiais.

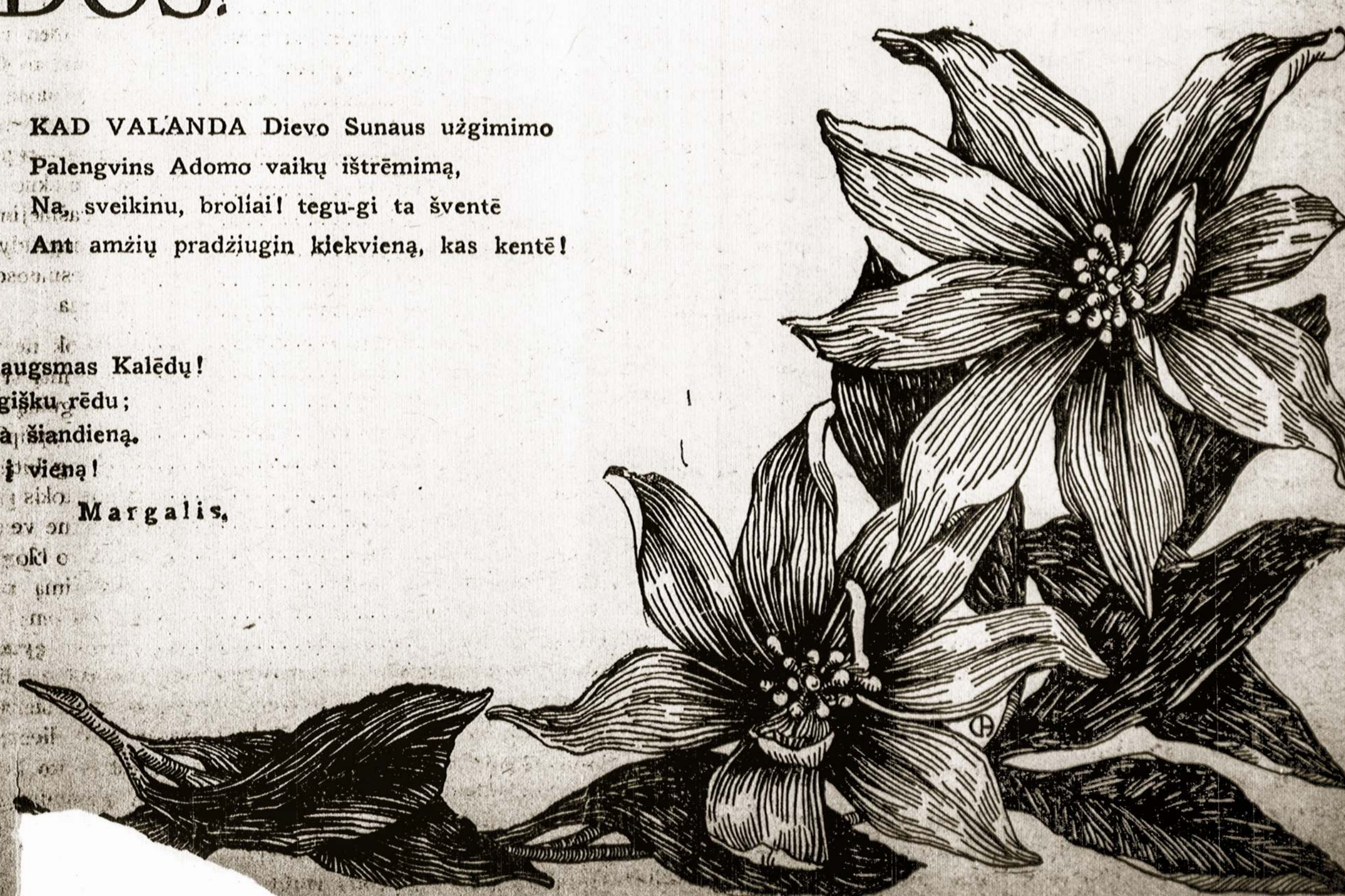
KALĖDOS.

KALĖDOS! Ramiai jau prabilo varpai,
Padangėj lyg aniolų girdis balsai;
Su džiaugsmu nepaprastu sveikinam rytą,
Ir akis kiekvieno linksmybe nušvito.

KAD VALANDA Dievo Sunaus užgimimo
Palengvins Adomo vaikų ištėmimą,
Na, sveikinu, broliai! tegu-gi ta šventė
Ant amžių pradžiugin kiekvieną, kas kentė!

TEGU-GI nežūsta tas džiaugsmas Kalėdų!
Jos mus teaplanko su dangišku rėdu;
Ir šventą ramumą teduoda šiandieną,
Tegu visos širdis suauga į vieną!

Margalis.

PAŽVELGUS ATGAL

1914 Metu Pabaigoje.

L IETUVIAI šių metų pabaigą sutinka nelengva širdim. Kurį gyvenimo ruožan pažvelgsi, beveik visur jaučiasi ženklai didėsės karės, kuri dabar siaučia Europoje. Ant kiekvieno žingsnio susiduri su karės pėdsakais. Po ženklu tos karės, kuriai lemia padaryti daug didžių permainų visame pasaulyje, reikia žiūrėti ir i lietuvių gyvenimą.

Zemius paduodame trumpoje sutraukoje svarbesnius faktus, kurie apsirėškė lietuvių gyvenime.

AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMAS.

S VARBIAUSIU faktų Amerikos lietuvių gyvenime, be abejonės, yra tasai sujūdimas, kurisai pakl'o sąryšyje su dabartiniaja Europos kare, sujūdinusia ne tik tai lietuvių, bet beveik visą pasaulį.

Kokios bus pakeltojo sujūdimio pasekmės—kol-kas, nieko negalima pasakyti. Vienas dalykas tačiaus yra aiškus: dabartinis judėjimas turės labai didelę reikšmę tolimiesiems Amerikos lietuvių gyvenimo bėgys.

Atsitikimais, taip sakant, padilginusiais Amerikos lietuvių, buvo seimai, laikyti Chicagoje ir Brooklyne. Chicagoje suvažiavo seimai ir seimyninkavo jame dešinės sriovės gaivalai. Čia likosi įsteigtas Tautos Fondas, turįs savo tikslu rinkti aukas nukentėjusiems nuo karės Lietuvoje ir politikiems Lietuvos reikalams. Kitais svarbesniais dalykais, nutartais šiame seime, yra "Lietuvos Dienos" įsteigimas ir sumanytas tverti "Tautos Taryba." "Lietuvių Diena" daugelyje vietų likosi apvaikščiota šiais metais Padėkavonės Dienoj, lapkričio pabaigoje. Chicago seimas smarkiai sujūdinio dešiniąjį Amerikos lietuvių visuomenės dalį, kuri po seimui uoliai griebėsi vykinti tai, kas buvo tame seime nutarta.

Abidvi kitos sriovės seimavo Brooklyne. Čia likosi įsteigtas Lietuvos Selpimo Fondas, turįs savo tikslu vien tik šelpimą nukentėjusių nuo karės. Seimas pasiūlymą audringumu ir kivrčiais tarp tautininkų ir socialistų atstovų.

Pasibaigus bendram tautininkų ir socialistų seimui, tautininkai laikė savą atskirą seimą ten pat Brooklyne. Atskiro savo seimo reikalingumą tautininkai motyvavo tuom, kad bendrame seime jiems nebuvę leista pakelti klausimų, kurių pakėlimo reikalaujamas momentas. Savame seime tautininkai įsteigė Lietuvos Autonomijos Fondą, kurio tikslu pastatyta politikių Lietuvos reikalų šelpimas. Čia pat seime sutvėrtą tautininkų partiją, kurios organizavimui ir programai išdirbimui išrinkta tam tikra komisija.

Santikiai tarp tautininkų ir socialistų, pasibaigus seimams, likosi labai įtempti. Tas galop privedė prie visiško abiejų sriovių persiskyrimo, ir tautininkai įkūrė savą Lietuvos Gelbėjimo Fondą su tuom pačiu tikslu, kaip ir Lietuvos Selpimo Fondas. Lietuvos Gelbėjimo Fondas ir Lietuvos Autonomijos Fondas likosi suvienyti po globa vieno kasieriaus, atsiskaičiusio iš Liet. Selpimo Fondo, p. T. Paukščio. Lietuvos Selpimo Fondas buvo paliktas socialistams.

Pakrypus reikalams toliau pusėn, tarp sriovių santikiai visai suiro, ir prasidėjo peštynės, kurios iki šiol dar nėra užsibaigusios.

Šiais metais seimus laikė Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, Tėvynės Myletojų Draugija, Susivienijimas Liet. Rymo-Katalikų Amerikoje, Lietuvių Rymo-Katalikų Federacija ir kitos svarbesnės įvairių pakraipų organizacijos.

Atvažiavo Amerikon kun. M. Gustaitis ir p. J. Gabrys vykinti Kairukščių sumanymą, t. y. baigti rinkti pasizadėjimų įmokėti "Saulėi," "Žiburiui" arba "Rytui" po 100 rublių, įeigu tokių pasizadėjimų susidarytų 1,000 iki sausio 1 d. 1915 m. Karė pakėlė eikštes kitus reikalus, ir to sumanymo įvykdinimas, rodos, nuėjo antron vorton.

Bedarbė, siautusi visą metą ir ypatingai padidėjusi, prasidėjus karėi, drauge su miniomis svetimauciu sunkiai užgavo ir lietuvių ir iki šiolie laiko savo naguose

Suvedant kruvon visus metus, reikia pripažinti, kad Amerikos lietuviams jie buvo turiningi. Kol-kas dar negalima spręsti, kurion pusėn virs tasai turiningumas—Amerikos lietuvių gerui, ar blogui.

LIETUVOJE.

J OKIŲ linksmy naujienų apie Lietuvą pranešti negalima. Jei kas naudingo ir buvo nuveikta pirmoje šių metų dalyje, tai antroji metų dalis tą visa sunaikino. Karė padarė dar daugiau: jinai sunaikino daug to, kas ankščiau buvo jau sutvėrtas. Kaip toli siekia padarytieji nuostoliai—kol-kas dar nežinia. Aišku tik tai, kad tie nuostoliai yra gan dideli. Ypatingai nukentėjo Mažoji Lietuva ir Suvalkija. Šios abi dalį buvo, ir dar yra, karės lauku. Suvalkija beveik visa buvo vokiečių užimta ir vėl nuo jų paliuosuta. Išlikusiuose prie to nušiuose daugelis vietų smarkiai nukentėjo. Kai-kurie miestai ir kaimai likosi labai sunaikinti. Daugiau, ar mažiau nukentėjo visi didesni Suvalkijos miestai. Žmonės pateko didelin vargan. Pradėjusi vystytis pramonė ir prekyba sustojo. Padėjimas įvairių draugijų, kurios buvo tankiu tinklu aplojusios Suvalkiją, be abejonės, dabar yra labai apverktinas.

Mažoji Lietuva taipogi likosi išdraskyta. Pradėjusios tenai tvertis lietuviškos draugijos ir šiek-tiek pakilęs lietuviškasis gyvenimas turėjo, dėlėi karės, apstototi. Kokią įtaką turės karė i Mažosios Lietuvos gyvenimą—ta galėsime pamatyti vėliaus.

Nuo karės, žinoma, būdu nukentėjo ir Kauno gubernijos parabačiai, tame vokiečiai buvo įsiveržę ir tuojai nuėmė su rusų kariūnėne. Nukentėjo dar ir kiti, atskaitotiniai vokiečių taisy būm.

Gilesnės Didžiosios Lietuvos vietos, kurių pati karė nepasiekė, taipogi nukentėjo, nors ne taip smarkiai, kaip Suvalkija ir Mažoji Lietuva. Suvalkijos gyventojai dideliame skaitliuje suplaukė i šias vietas. Reguliaris gyvenimas likosi pertrauktas. Metus viską i šalį, reikalinga buvo pasirūpinti karės pabėgėliais ir sužeistais.

Kariūnėnė likosi painotos jaunos ir tvirčiausios šalies jėgos, kurios toli-gražu ne visos grįš atgal iš karės. Lietuviai, kaip ir kitos tautos, tą smugį pajus. Pridėjus dar viso viešojo gyvenimo, pramonės ir prekybos suirimą, Lietuva atsiduria padėjime, kurisai gali išsauti tik tai sunkų liudėsio jausmą.

Nelinksmai sutinka Lietuva šias Kalėdas ir atbėgančius Naujus Metus.

Organizacijos.

ŠIŲ METŲ KALĖDOS SUSIVIENIJIME LIETUVIŲ AMERIKOJE.

Nuo Kalėdų iki Naujų Metų beliko tik kelios dienos, ir tas trumpas laikas mažą tepalikį žymę ant organizacijos gyvenimo, tat drąsiai jau galima, taip sakant, suvesti visų perėitų metų rokundą, kad pamatius, ką ir kiek tais metais laimėjo mūsų Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Su 1915 metų pradžia Susivienijimas Lietuvių Amerikoje inėja i TRISDEŠIMTUS savo gyvenimo metus. Tatoi įdomu pamatyti, kaip jam sekėsi paskutiniiais trečiojo dešėto metais.

Turbuti, nesulkydime, sakydami, kad 1914 metai buvo bene pasekingiausi visoje Susivienijimo istorijoje, ką patvirtina žemiaus paduotosios skaitlinės.

1914 metais (čia tegaline paduoti žinias tikiai iki lapkričio 1 d.) prie Susivienijimo prisirašė 2,500 naujų narių. Tokio naujų narių skaičiaus vienais tik metais dar nėra buvę mūsų organizacijoje. Įvairiose Amerikos lietuvių apgyventose vietose perėitais metais susidarė 24 naujos kuopos, kurioms duota sekantie numeriai: 72, 105, 115, 144, 148, 151, 156, 159, 165, 166, 169, 173, 174, 176, 177, 179, 181, 182, 184, 186, 189, 190, 191, 192, 195.

Agitacijai už Susivienijimą nemažai prigėbėjo tuo tikslu susiorganizavę kuopų apskričiai. Perėituosius metus pasitikome su dviem apskričiais, o dabar jau turime jų net 7. I apskričius susirioš Susivienijimo kuopos šitų apskričių: Shenandoah'o, Chicagos, Connecticut, New Yorko, Pittsburgho, Philadelphiajos ir Scrantono.

Žinoma, augant agitacijai ir augant Susivienijimo narių skaičiui, paugo ir iždas. Teisybė pasakius, pagal įstatymų reikalavimus ir pagal fraterinalių draugijų apskaitliavimus, turτας turėjo daugiau paugti, bet tam yra svarbi priežastis, butent, nelygumas mokesčių: senieji nariai nemoka net pagal tą savo amžių, kokiame buvo įsirašydami i Susivienijimą, o to reikalauja ne tik įstatymai, mirtinumo apskaitliavimai, bet ir pats teisingumo supratimas. Dabar tas mokesčių sulgytinimo klausimas yra plačiai svarstomas ir galutinai Susivienijimo narių tariamasi mokesčiai išlyginti.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje iždo stovis lapkričio 1 d. 1914 metų buvo šitos:

Nejudinamasai turtas	\$33,959.23
Bankose padėta 4-ju nuosimėnų	20,428.69
Paskolinta ant 1-mo užstato (mortgage)	8,000.00
Bėgamiems reikalams pas iždininką	5,986.65
Bėgamiems reikalams pas administratorių	500.00
Inventorius (spaustuvė, knygnas, raštinė, re-dakcija, etc.)	7,900.93

Višas turtas lapkričio 1 d. \$76,775.50

Tos skaitlinės pačios savaimi jau daug pasako; bet jos yra kur kas iškalbingesnės, kuomet ją sulyginame su perėitų metų skaitlinėmis. Čia paduodame abėlną Susivienijimo turto augimą nuo organizacijos gyvavimo pradžios.

1888 m. SLA. turėjo turto	\$ 52.30
1889 " " " "	128.75
1890 " " " "	128.75
1891 " " " "	158.71
1892 " " " "	11.64
1893 " " " "	nieko
1894 " " " "	162.96
1895 " " " "	1,118.00
1896 " " " "	1,471.90
1897 " " " "	3,873.21
1898 " " " "	2,982.05
1899 " " " "	2,623.39
1900 " " " "	5,886.55
1901 " " " "	nieko
1902 " " " "	2,237.06
1903 " " " "	5,409.93
1904 " " " "	10,623.53
1905 " " " "	16,471.06
1906 " " " "	21,522.76
1907 " " " "	30,880.84
1908 " " " "	37,778.10
1909 " " " "	42,792.37
1910 " " " "	52,854.51
1911 " " " "	52,565.54
1912 " " " "	54,031.24

1914 (gegužio mėn.) 69,190.80

1914 (lapkričio 1 d.) 76,775.50

Viešaus privestosios skaitlinės parodo, kad dabar Susivienijimas jau įėjo i tikrojo ir normalio augimo stovį. 1914 metais Susivienijimas yra išmokėjęs pomirtinės pašėlpos 37 ypatoms, viso \$8,637.50. Pašėlų ligoje išmokėta 364 žmonėms, viso \$3,566.31; taigi viso šiais metais išmokėta pašėlpona \$12,203.81.

I svarbesniųjų perėitais metais įvykusiu nutarimų ir permainų galime paminti:

1. Nuo liepos pirmos dienos Pradėjusios draugijos, ištėdinku, vietoj

Paukštis; daktaru-kvotėju, vietoje Dr. J. Baltrušaitienės, —D-ras J. Šliupas, iždo globėju vietoje p. T. Paukščio—p. T. Astramskas.

2. Susivienijimo organas "Tėvynė" nuo liepos pirmos dienos dvigubai padidinta ir spausuvei įgyta statomoji mašina "Intertypė."

3. Seimas nutarė sulgynti senų narių mokesčius pagal reikalavimą National Fraternal Congress Table of Mortality. Nutarta taipgi įvesti ir augštesnis skyrius pašėlpos ligoje.

4. Iškilus Europoje karėi, SLA. pirmas iš visų Amerikos lietuvių organizacijų paskyrė iš savo tautiškių centų \$500.00 susėlimui lietuvių, nukentėjusių nuo karės, ir tuos pinigų jau pasiuntė Lietuvon per Lietuvių Mokslo Draugiją Vilniuje.

5. Susivienijimo organo redakcija daugiausia iš visų Amerikos lietuvių laikraščių prisidėjo prie agitacijos už šelpimą nukentėjusių nuo karės Lietuvos žmonių.

6. Iš šiaip atsitikimų Susivienijimo gyvenime pažymėtina: A.—Massachusetts Valstija pagrasino paskelbsianti Susivienijimui "Injunction," jei Susivienijimas nepasirūpins kuoveikliais sulgynti senų narių mokesčių pagal National Fraternal Congress Table of Mortality. Rengianties prie tos reformos, Susivienijimas buvo priverstas oficiališkai paskelbti, kad visos Massachusetts valstijoje SLA. kuopos likviduojama. B.—Philadelphiajos daktaras Jg. Stankus patarė Susivienijimą teisman už tai, kad SLA. organo tilpo patėnimijimas kaslink jo gydymo ir garsinimos būdų.

7. Seimas nutarė (o Pildomoji Taryba paskyrė V. K. Račkauską ir A. B. Strimaity) parašyti SLA. istoriją nuo 1911 iki 1914 metų, kad tuomii papildžius spausdinamąją dabar SLA. istoriją; šitam darbu jau yra renkama medžiaga.

8. Perėitais metais Susivienijimas liko užregistruotas Illinois ir Maryland valstijose, nerokuojant jau tų valstijų, kur pirma buvo užregistruotas.

Taip tai, maždaug, atrodė Susivienijimo gyvavimas ir stovis 1914 metų pabaigoje. Mums rodosi, kad šių metų Kalėdų laikiant, Susivienijimas turi pilną tiesą skaisčiai žiūrėti i savo ateitį.

V. K. R.

TEVYNES MYLETOJŲ DRAUGIJA.

Tėvynės Myletojų Draugija, svarbiausia apšvietos organizacija Amerikos lietuvių tarpe, negali nusikvsti savo stoviu, ypač sulgytus su tuom, kas buvo netolimoje praeityje. Gegužio mėnesį Waterburyje laikytasai Draugijos seimas buvo kryžkele, nuo kurios Draugija atsiskuko didesnio veiklumo ir augimo pusėn. Draugijos kuopos pastaruoju laiku daugelyje vietų pradeda apreikšti daugiau gyvumo. Auga interesavimasis ne tik vietiniais, grynai kuopos, bet ir bendrais visos Draugijos reikalais. Tasai apsirėškimas, nors kol-kas ir neduodas apčiuopiamų faktų, leidžia tačiaus tikėtis labai gerų pasekmių.

Šiais metais buvo išleisti J. Jonylos raštai trijuose to-meliuose. Spaudoje yra Dr. Garmas, "Motina" (nuo seniaus). Spaudoje taipogi yra "Strazdo Raštai," kurių spaudinimas turi būti užbaigtas iki vasario 1 d. 1915 m. Literatiskasai Komitetas, esantis prie T. M. D., turi pasave keliolika rankraščių, iš kurių bus parinkti veikalai tolimiesiam spausdinimui.

Draugijoje dabar yra apie 1,500 narių. Draugijos tur-tas yra daug-maž sekanciai apskaitliuojamas:

Geležiniame kapitale	\$1,300
Bėgantiems reikalams	2,500
Knygų vertė	8,000

Draugijos ateitis išrodo skaisai, ir galima tikėtis, kad jinai plės šviesą tarp lietuvių su tokiu pat uolumu, jei nedidesniu, kaip kad ji darė per ilgą savo gyvavimą.

A. Zimontas, T. M. D. pirn.

ZINIOS APIE SUSIVIENIJIMĄ LIETUVIŲ RYMO-KATALIKŲ AMERIKOJE.

Šioji organizacija, kaip žinoma iš parėjusio Seimo nutarimo, visas savo veiklumo jėgas atkreipė šiuosmet i vidujinį organizacijos sutvarkymą, įvesdama keletą labai svarbių reformų, kurios, jas įvykinus, užtikrins organizacijai gyvavimą, pastovumą ir buėjimą.

Iš svarbesniųjų iki šiol įvykusių perėjimų galima būtų paminti šie:

a) Išimtas naujas Susiv. čarteris, kuris yra įregistruojamas visose tose valstijose, kuriose randasi susiv. kuopų (nekuriose valstijose jau įregistruotas).

b) Priimta nauja mokesčių lentelė, prisitaikinant pagal "National Fraternal Congress Table of Mortality."

c) Įvesta apdrauda (posmertinės) kelių laipsnių; nuo \$150.00 iki \$1,000.00.

d) Įvesta pašėlpos ligoje skyrius ant keturių laipsnių pašėlpos:—\$3.50, \$7.00, \$10.50 ir \$14.00 pašėlpos savaitėje.

e) Užgirtas ir įvestas organizavimas susiv. kuopų apskričiais; toki apskričiai yra susiorganizavę šiose vietose: Chicago, Pittsburgh, Cleveland, Wilkes-Barre, Baltimore, Philadelphia, New York, Boston, Waterbury ir New Jersey.

Susivienijimo finansinis stovis išrodo sekanciai: Viso pinigų įplaukė susiv. iždan šiais praėjusiais metais \$23,850.00.

Pomirtinių išmokėta \$13,125.00

Pašėlpos pavargusiems susivienijimo nariams 525.00

Labdarīgiems tikslams, kaip: apšvietos, tautos, kultūros ir kitoms reikalams 1,100.00

Šiaip visokiems reikalams 1,300.00

Viso išmokėta susiv. pinigų praėjusiais metais \$16,050.00

Susiv. turtas užaugo bėgysie šių metų ant \$7,800.00.

Viso susivienijime randasi su užbaigimu šių 1914 m. (skaitlinės dar galutinai neuvestos) \$47,000.00.

Susivienijimas narių stovio atžvilgiu turi tokią iš-valdą: Bėgysie šių metų susiorganizavo 15 naujų

kuopų. Naujų narių prisirašė (suaugusių) 1,770; vaikų 230; viso—2000.

Viso SLR-KA. narių turi iki šiol—9,300.

Iš nuotikių šiais metais, jokių nepaprastų nesmagumų SLR-KA. neturėjo. Iš pasisekimų galima paminti, kad reorganizavime susiv. pavyko be didelių kėblumų įvesti jau keletą labai svarbių reformų, kaip minėjau apie vidujinį organizacijos susitvarkymą.

J. S. Vasiliauskas,
SLR-KA. sekretorius.

LAIKRAŠČIAI.

Sie metai, sąryšyje su kare, atnešė lietuvių laikraštijoje labai daug permainų. Svarbiausiu faktu Amerikos lietuvių laikraštijos gyvenime reikalinga skaityti dienraščių gimimas. Neuzilgo po karės prasidėjimo Chicagoje gimė trys kasdieniniai leidiniai: "Amerikos Lietuva," "Naujenos" ir "Katalikas." "Naujenos" tik šiais metais pasirodė kaip savaitraštis. Pastaruoju du laikraščiu virto dienraščiais iš savaitraščių.

Kitais naujai pasirodžiusiais laikraščiais yra: "Ateitis." Savaitraštis, kuris iš praeitų metų žadėjo eiti.

"Amerikos Lietuvis." Savaitraštis, išeina Worcester, Mass.

"Darbininkų Balsas." Savaitraštis, išeina Baltimore, Md.

"Tikyba ir Dora." Dvisavaitinis laikraštis, skiriamas dvasiniams reikalams. Išeina Chicagoje.

"Jaunoji Lietuva." Mokslo, literatūros ir politikos mėnesinis laikraštis. Išeina Chicagoje.

"Veidrodis." Teatro reikalams skiriamas laikraštis.

Iš paliovusių eiti laikraščių pažymėtina "Pirmyn," kurisai ejo Baltimore, Md.

Tarp kitų permainų, pažymėtina Darbininkų Vilties persikeitimas iš savaitraščio i laikraštį, einantį kas dvi savaiti.

* * *

Užnykusi Lietuvą karė padarė tenykštėję laikraštijoje dar daugiau permainų, negu kad turimė čia Amerikoje. Dėlėi suirutės, kurią atgabeno karė, sunku tikrai pasakyti, kas dedasi su Lietuvos laikraštija. Esančios žinios, kaip tai ir galima laukti, nėra linksmos.

Mažoje Lietuvoje sustojo *Atėvalga*, ėjusi iš Klaipėdos. *Birutė* neatsinaujino, nors buvo žadėta pradėti ją atnaujinti ši rudenį. Apie tą laiką, kuomet *Birutė* turėjo vėl pasirodyti, prasidėjo karė.

Iš Mažosios Lietuvos laikraščių ateina Amerikon, kiek žinoma, tik tai "Naujoji Lietuviška Cėtvinga." Kas yra su kitais (tame—*Jamimu*, *Prusų Lietuvos Savaitraščiu* ir *Sukuriu*)—dabar nežinia. Prusų Lietuvoje nušikudžiama dideliu vargu ir trukdėsiu dabar su laikraščiais.

Iš Tilžės buvo pasirodęs atgaivintas "Varpas," bet vėl paliovė ėjes.

* * *

Didžiosios Lietuvos laikraštijoje karė padarė didelę suirutę. Pirmoje vietoje stovi Lietuvos žinių pasikeitimas iš dienraščio i 3 kartus per savaitę einantį laikraštį. Karės pradžioje Lietuvos žinios ir visa eilė kitų laikraščių ilgesniam ar trumpesniam laikui paliovė ėje. Prie tokių priklauso ir dvi savaitinis *Vairas*, kurisai pasirodė metų pradžioje. Jisai vėl eina. Kai-kurie Didžiosios Lietuvos laikraščiai persikėlė i kitas vietas, kiti išeina sumažintame didime.

Tie visi apsirėškimai buvo karės pagimdyti, ir todėl galima tikėtis, kad, pasibaigus karėi, Lietuvos laikraštija susitvarkys ir ateis daug-maž ton pačion tvarkon, kokią buvo iki karės.

Pažymėtina dar, kad, pasirodžius praėjusiais metais Lietuvos žinioms ir Vilčiai kaip dienraščiams, pasklido gandai apie trečią dienraštį *Tėvynės Garsą*, kurį žadėjo leisti spausdavininkas Banaitis Kaune. Tariamasi dienraštis nepasirodė.

* * *

Šių metų pradžioje Skotijoje pradėjo eiti savaitinis *Išėivių Draugas*, iš Mossend, Lanarkshire. Skotija, tokiu būdu, turi dabar du lietuvišku laikraščių: *Išėivių Draugą* ir *Rankpėlinį*.

* * *

Sūglaudžiant visa kruvon, matome, kad Amerikos lietuvių ir Skotijos lietuvių laikraščių skaitliaus užaugo Lietuvoje gi, Didžiojoje ir Mažajoje, lietuvių laikraštijos reikalai pablogėjo. Tasai pablogėjimas tačiaus yra kaip galima spręsti, tikrai laikinas. Praužus karėi laikraštijos reikalai tenai pagerės.

JUBILEJAI.

P RAEJUSI metai atneša lietuviams keletą ju-bilėjų, tarp kurių žymiausių vietą užima du. Kristijono Duonelaičio gimimo 200 metų sukaktuvės, kurios išpuolė pirmoje šių metų dienose—sausio 1 d. 1914 m., ir 2) spaudos atgavimo 10 metų sukaktuvės.

Kaip vienos, taip ir antros tų sukaktuvių mūsų laikraštijoje plačiai paminėta. Duonelaičio sukaktuvės paminėti M. Liet. kilo pora sumanymų: 1) pastatyti Duonelaičiui paminklą (ant Rambynkalnio arba Tilžėje); 2) pastatyti Klaipėdoje Duonelaičio var-dą namą. Klausimas, kaip paminėti sukaktuvės dėlėi karės nebuvo galutinai išristas. Duonelaičio sukaktuvės buvo dar paminėtos visa eilė prelekcijų. Žymiausia tokių prelekcijų įvyko bene Maskvoje, lietuvių studentų surengta.

Spaudos atgavimas buvo epaudoje ir visuomenėje apvaikšiotas dar iškilmingiau negu minėtosios sukaktuvės. Šios sukaktuvės labai prisidėjo svėgę i Amerikos lietuvių atydą. Beveik visose Amerikos kolonijose buvo surengti tam tikri vakarėliai, apvaikšiotimai, praeibos, prelekcijos ir t.t.

Josios Jonelis.

(Apyysaka).

— Jonuti, mielukas, tu su manim? ... Taip, tu visuomet prie savo motinėš. Juk tu sakei, kad niekuomet neapleisi savo sengalvės. Sakėi, tu ją giri, kad ir nuo baisiausių neprietelių... Tave, Joneli, vokiečiai nenušovė. Na! Jie norėjo tai padaryti. Jau buvo bešaua. Bet aš puolau ant kelių prieš juos. Eniau melsti-prašyti: "Ponečiai, poneliai, leiskit mano Joneli," jie tave ir paleido gyva... Taip jie paliko tave, kad būtų kam savo motinėle maitinti... Juk žinai, Joneli, kada tu buvai mažutis, tada aš tave, nuo savęs vogdama, auginau-maitinau. Tu užaugai, aš pasenau. Tuomet tu mane maitinai. Mūsų vienas kitam gelbėjom, kad gyvenus... Tave vokiečiai buvo pagavę. Norėjo sušaudyti. Bet aš pasakiau, kad nebus kam manęs maitinti—jie tave paleido. Jie šovė tik taip sau. Iš tuščių. O-o-o, Joneli, aš tave niekam, o niekam neduosiu.—kalbėjo Marijona Raudaitienė, spausdama prie savęs gydytoją.

Ji ji spaudė—glaudė prie savęs kiek tik įstengdama. Glostėjo plaukus, veidą; žiūrėjo jam į akis, bučiavo rankas ir vis kalbėjo:

— Niekam, niekam, Joneli, aš tavęs neduosiu. Ir tu manęs neapleisi. Visuomet su manim busi!—Ji buvo nusigandusi, išbalusi. Veidas, lūpos iškraipytos. Akys didelės, baltos. Ji jomis, rodos, viską būtų aprūpusi, viską, ką tikėtai matė, susigriebusi, su savim pasiėmusi.

Gydytojas nenorėjo jos jausmų užgauti, nenorėjo jai pasakyti, kad jos Jonelis jau senai užmerkė akis, jau senai išsijamžina gyvenime. Gydytojas ir-gi jautriai prie jos glaudėsi ir jai atsakinėjo:

— O taip, motin, aš tavęs niekuomet neapleisiu. Aš visados su tavim busiu. Aš tavo Jonelis.

— Taip, taip, tu mano, mielukas. Aš žinau, kad tu visuomet su manim.

Ir vis dar daugiau prie savęs spaudė gydytoją ir tikrai mislino, kad tai jos Jonelis.

Ji mislino, kad jos Jonelis gyvas, kad jis štai šale jos sėdi. Ji jam rankas bučiuoja. Glamonėja jį. Bet gydytojas, tas pats gydytojas, kuris šale jos sėdėjo, apie jos Jonelį žinojo šiošią istoriją.

— Vokiečiai rusus atgal atvijo. Iš Tilžės išgijo. Virbalių paėmė. Suvalkų link traukia... Sako, kaimiečius bėsis kankina. Dėgina triobas. O kartais, jeigu kas nors pasipriešino, tai net ir pačius žmones užkuria bei už kojų po medžių pakaria... Žaibo greitumu perbėgo po artimiausius Lietuvos-Prusijos parubėžio kaimus bauginanti žinia.

Ir patį žmonės tikrino:

— Savonis akimis, brolau, mačiau, kuomet atėjo burys vokiečių Naumiestin. Kaip koki ponai sau uliojo: ėmė iš krautuvių kas ką tik norėjo, kuris ką įmanė. O kuomet krautuvininkas Leiba pasipriešino ir jį policijantas užstojo, tai patsi vokiečių aficerias žydą ant vietos nušovė, o policijantui liežuvį nupjovė...

Girdint tokias žinias, kilo baisiausias neramumas tarp artimesnių nuo parubėžio bei tose vietose, kur vokiečiai prisitartino.

Žmonės, kas ką geresnio turėdami, krovė į vežimus ir su savo visa šeima rengėsi bėgti užnemum, Vilniaus gubernijon, ar kur kitur, kad tik koki nors būdu išliktų gyvais, nepamačius vokiečių, nepatyrus jų žiaurumų.

Tuomi tai sujudimo laiku ir Trilaukių visas kaimas yt skruzdynas sujudo: net ir nakties laiku rengėsi, ką tik sugriebdami krovė vežimuosna ir skubėjo išvažiuoti kur-nors toliau iš parubėžio.

Jie nutarė butinai rytoj, dienai brėkstant, apieisti kaimą, nes kaip buvo kalbama, tai nevilian dešimtos ryto valandos lygiai ties pačiu kaimu turės įvykti maskolių vokiečių mušis. Jeigu ir nebūtų mušio, tai visviena čia apsilankys vokiečiai, nes maskoliai turės geruoju šią vietą apieisti, kadangi tuom laiku jie visur žlugo prieš vokiečius.

Porą verstų nuo kaimo matėsi dideliausi kareivių būriai. O ten dar toliau už jų, vakaro bei nakties laiku matėsi kilantį augstyn juodi dumai bei išblyskusi, skaudė liepsna, kilanti nuo degančių triobų. Ji savo liežuviais skaudžiai laizdė dangaus skliautą... Porą dienų tam atgal girdėjosi šaudymas, kanuolių baubimas. O ten tai, tuojaus už kaimo, prie klojimų ir kity triobų, maskoliai kasė apsidrutinimui grabas, taisė barikadas... Žodžiu tarlanti, buvo bangu ir pamislyti pasilikti šioje vietoje. Jai labai buvo aišku, kad čia turės įvykti tas, ko niekas nebuvo matęs, nebuvo girdėjęs. Ir todėl tai, kad ir drąsiausias kaimietis negalėjo atsidrąsinti, kad čia pasilikus. Kiekvienas rengėsi, skubėjo kuogreičiau iš čia išskrysti, išlikti, kad tik savo akimis nematys, kas jau arti, kas tuojaus, rytoj, čia po akis turės įvykti.

Rytuose pamažu raudonavo-brėško diena, ir kruvinai-raudonu veidu, yt išsiganus, kišosi iš užkalno saulutė... Piet-vakaruose, yt baltiausiai perkunija, traskėjo kanuolių sūviai. Visas kraštas, visa apelinė buvo paskendus juodų dūmų debesuose. Girdėjosi žmonių kaukimas, dejavimo riksmas... Kai pragare viskas virė-uzė. Nuo kanuolių šaudymų žemė drebėjo...

Trilaukių kaimo gyventojai jau visi buvo pilnai prisirengę: kiemuose stovėjo viskuom užkrauti jau užkinkyti vežimai. Juose sėdėjo klykianti iš baimės maži vaikai bei verkiąčios moteris ir laukė, kad kuogreičiau tik išskridus.

Visi rengėsi, kiti jau važiuo, tiktai viena Marijona Raudaitienė, kareivio Jono motina, rodos, rai nematė, kad jau tik ji viena bepalieikanti kaimė. Ji su didžiausiu atsidėjimu, toliausiai mesdavo savo žvilgsnius, tēmio ten, kur tukstančiai sūvių traskino žmonių gyvybės, naikino ty patį žmonių per daugelį metų pagaminatąs gerybes. Ją kas tai ten traukė, kas tai viliojo. Ji rengėsi, tikėjosi ten pamatyti ką tai brangaus, jos širdžiai mylimo.

— Dėl Dievo švento, Marijona, ką-gi geresnio sau mislini? Kodėl nesiskubini? Matai, kad atuzia baltiausia audra, kuri yt mažiausią plunksnelę tave nupus!—šaukė Marijonai jau išvažiuoją trilaukiškiai.—Skubėk, rengkis su mamis!

Marijona pažvelgė į juos, ką-kaip neištikimai nusipjojo ir verksmingai paklausė:

— Skubėti? Kur?...

— Štai, su mamis. Bėgkime kur ramu, kur karės nėra!...

— Bėgkit, skubėkit! Man nėra kur besukėti. Aš nieko ten geresnio nerasiu. Man jau ir čia bus gerai. Vaziuokit, aš pasiliksiu.

— Na, moteriškė!—stebėjosi dauguma.—Ištiesy, ką gi tu čia sulauksi?

— Lauksiu ir sulauksiu.

Trilaukiškiai kaip dumas išnyko. Rodos, čia jų ne nebuvo.

Trilaukiuose pasiliko tiktai viena Marijona. Niekto daugiau, tik ji, tuščios Trilaukių triobos ir užklonūsė keletas maskolių drutvietėlių.

Be mažiausios baimės, tvirtai tiki ir laukia, kad pamatys ji savo mieliausįjį sunelį.

Jis, dar tik prasidėjus karėi, pašaukus pirmuosius atšarginius, buvo paimtas kariūmenin. Jis tik vienatinis sunelis buvo, vienatinis jos duondavis, vienatinis jos globėjas.

— Aš jį pamatysiu,—tvirtai sau kalbėjo Marijona.—Visviena da nors vieng kartą pamatysiu... Juk mačiau, kuomet maskolių būriai traukė Vokietijon, Karaliaučiaus link, jis drauge su jais ėjo. Ir kas gi kitas ten galėjo būti, kad ne jis. Skepetaitė man mosavo praidamas, bučkį siuntė. Kas gi kitas tai būtų daręs?...

Už poros valandų pilnas kaimas prigūžėjo vokiečių. Mat, jie kokiū tai gudriu būdu taip gabiai apsupo rusus iš kairės puses, kad tie be jokio pasipriešinimo, kaip tik galdami patįs gyvais išsinešdinti, paliko ir savo apdrutintą vietą ir išsėdino tolyn, ryt-žiemų link.

Rusai, bėgdami iš kaimo, veik visas triobas buvo padėgę, ir tik ačiu vokiečiams, kurie, norėdami šią vietą pasilaikyti sau kaip po atspirtį, reikalti esant prieš pačius rusus, tuojaus gaisrų apgesino.

Marijona buvo vieng-viena tarp vokiečių. Dabar, kad jau ir būtų norėjusi, nebūtų galėjusi iš ten pasiliuosuoti. Vokiečiai, bijodami, kad neišduotų jų paslaptibių, ją laikė dar net ir po priežiura.

Vokiečiai pagal šventą tiesą, neišrodė tokiais jai baltiais. Jie apsiėjo gan mandagiai. Dažnai jos grintelėn užėdavo. Kalbėdavosi su ja. Kurie nemokėjo lietuviškai, pasišaukdavo pas save mokančiuosius lietuvių kalbą lietuvius, prustus kareivius. Klausinėdavo jie pas ją, kokiū būdu ji čia pasiliko, ko ji čia belaukianti. Ji gi su didžiausia širdgėla apipasaikodavo jiems, kad ji turėjo tiktai vieng sunelį ir tą kariūmenin paėmė. Sakė ji, kad laukianti, kad gal pamatys.

Vokiečiai, vieni, baikaudami, kiti-gi ištiesy sakė jai:

— Nebėdavok, motin, jeigu tik mums pasitaikytų tavo sunus paimti nelaisvėn, tuojaus tau, motin, atvesim parodyti. Ar bus gerai?

O-o-o, kad tai jįs taip padarytumėt. Kaip tai būtų gerai!

— Padarysim, motin, padarysim...

Trilaukiuose vokiečių buvo pasilikę apie trejatas šimtų kareivių ir keletas aficerų, o kiti-gi nusivijo maskolius linkui Suvalkų, Simno, Alytaus, Druskininkų.

Pasilikusieji čia vokiečiai darė visokias drutvietes: kasė iš tos pusės, kur rusai, (jeigu grįžtų atgal) galėtų ant jų užpulti; statė dideles kanuoles, taisė barikadas, ir darė visa tai, kas tik buvo reikalinga apsigynimui nuo priešų.

Pas vokiečius upas buvo geras. O daugiausia juos džiugino tai, kad kasdienu gaudavo nuo vejančiosios maskolius vokiečių armijos žinias, jog jiems visur sekasi, visur ima viršų.

Aficierai tarp savęs susiėjo džiaugėsi, didžiavosi:

— O, neužilgo Nemuną perėjė, ir Vilniuje atsidursime. Kita-gi mūsų armija gula linkui Varšavos. Ne-trukus mūsų rankose pasiliks visa Lietuva, visa Lenkija...

Nors didelis, tačiau neilgas vokiečių džiaugsmas buvo.

Pastovėjus vokiečiams Trilaukiuose keletą savaitų, tarp jų kilo kaž-koks neramumas. Daug tarp savęs, rustaudami, kalbėjosi. Pas Raudaitienę jau labai retai teuzėdavo. O kad kartais ir užėdavo, tai budavo toki žiaurus, surugę. Užkalbinus kurį-nors ant gatvės, kartais Raudaitienė net išplst gaudavo. Kiti-gi net ir į akis tiesiai Raudaitienei išreikšdavo:

— Kokių čia galy, boba, valkiojiesi yt kokis špiegas?!

Eiktum pas savuosius, tai jau nei piktumas taip nemint!

Marijona nežinojo, kame dalykas. Ko tie vokiečiai taip duksta? Ji kartais klausinėdavo, ar toli dabar jau maskoliai nuvyti, ar gaus ji savo sunelį pamatyti. Bet atsakyman gaudavo tiktai šaltą murtelėjimą, o kartais ir nieko jai neatsakydavo.

Tiktai vieng kartą pas ją užsuko jau gan su ja apsi-pažinęs lietuvis vokiečių kareivis ir štai, patyloimis ką jai papasakojo:

— Motin,—sakė jis,—mūsų kariūmenai jau nesiseka... Šiadien gavom liudng žinių: mūsų armija likosi smarkiai sumušta, per Nemuną einant... Iš Suvalkų jau veja lauk. Iš po Varšavos maskoliai musikius gūja kiek tik pajieddami... Musikičiai bėga atgal kiek gali. Už kelių dienų jau tikrai čionai atsidurs...

Dažinojusi tai, Marijona jau ir pati galėjo persitikrinti, kad ištiesy taip yra, nes matė, kokios didelės permainos čia įvyko. Pirmiaus ir kareiviai ir aficerai, kuomet jau šiek-tiek apsitvirtino, tiek dienomis, tiek naktimis sau kiek liusi buvo. Dabar jau visai kas kita. Dieną ne taip, bet naktimis, tai jau veik visi net ir be miego išbudavo. Stropiausiai saugoja savo drutvietes. Vakaraus mažiausios švieselės nedegdavo, ramiausiai užsilaikydavo. Nerimaudavo, ka-ko laukdavo.

Marijona tai tēmio ir-gi su nekantrumu. Ji laukė, kad tik kuogreičiau tie maskoliai atgal atvytų vokiečius. Nors ir netikėjo, kad jos sunus po tiek daug ir tokių baisių mušių, kokie atsibuvo tarp maskolių ir vokiečių, galėtų išlikti gyvu, tačiau kaž-kas jai tą netikėjimą pakėsdavo į tikrą vilį. Kaž-kas jai, rodos, pasakodavo, pakūdomis sakydavo, kad sulauks, pamatys.

Visaip mintis skrajojo.

Praslinko dar kiek laiko...

Tarp vokiečių neramumas augo. Dar daugiau, dar atsargiau saugojo ryt-žiaurių pusę. Kareiviams-saugotojams įsakymai buvo duodami kur-kas saugesni, kur-kas daugiau paliepinų gaudavo jie nuo savo vyresniųjų.

Ir štai vieng naktį ant atšargos veik visi išėjo. Mažai kas bepalieikanti kaimiečių triobose nakvojė.

— Jį vakarą tai ir Marijona jau užmigti nebegalėjo.

Nuo pat saulelėdžių prėmusi akis langau, tēmio tolyn, ton pusėn, iš kurios buvo laukiami užpuolikai-maskoliai... Ir taip ji stovėjo ilgai... Jau buvo tamsu, baltai tamsu. Tamsi rudens naktis, rodos, savo žiaurumu baugino visą apelinę. Nepaisydama tos žiaurios tamsios nakties, nepaisydama jos bauginimų, Marijona be atitraukimo žiūrėjo langan, stengėsi pamatyti tolyn, ten, kur niela, kur traukia ištroksusi širdis. Mintys paskui viena kitą lekė-davo-skrisdavo tolyn, gilumon žiaurių, kovojančių žmonių, šiekdavo iš ten savo mieliausįjį, bučiuodavo.

O akys mirgulioavo, ausyse yt baltiausi banga užė-kaukė...

Ryt-žiemuose matydavosi įvairūs apsirėikimai. Yt tamsioms debesims užėjus, rodos, žaibas augstai danguose sublizgėdavo, tai vėl yt tas griaustinis subumbėdavo... Viskas išnykdavo, prapuldavo kartais. Bet už valandikės-kitos vėl tas pats atsikartodavo. Ir taip per visą mielą naktelę.

Bežiurėdama, Marijona truputėlį nuvargo. Ir atsisliejus ant rankos, pasirėmus ant lango, užmudo.

Baisus sapnas jai sapnavosi.

Rodos, jos mielas Jonelis stovėjo baltiausiame kraujo klane. Jis pats visas baltus: kraują sutąskytas, veidas apibjaurotas. Ir tiesia prie motinos rankas, šaukiasi pagalbos, prašo-meldžia motinos, kad jam žaizdas apraišiotų. Motina-gi, Marijona, šluosto jam tas žaizdas, bučiuoja jas. Bet juo daugiau ji jas šluosto, tuo daugiau kraujo iš jų teka, tuo daugiau jis dar verkia-dejuoja... Besnaudžiant ir besapnuojant, staigū keletas švintų su-žaidavo visai prie lango.

Marijona pašoko.

Pasigirdo bėgimas, šauksmas, savaitojimas.

Greitai susivarsė grintelės abejos duris. Subraskėjo

užraktis po užrakčio ir mirtiną nakties tylą grintelėje pertraukė skaudus, nuvargintas balsas:

— Motin!... Vo-kie-čiai!... Gelbėk!...

Dar nespėjo ji pasukti nuo suolo, nesporė dar Jonelis mylimosios savo motinėš apglėbti, prattarti žodį, pasakyti, kad jis jos atlankyti, tiktai atlankyti, per dideles karkias atėjo, kaip jau pasigirdo lauzimas abiejų durų ir už Jonelio pečių jau stovėjo keletas ginkluotų vokiečių kareivių.

Kraują suplesdėno Marijonos širdis.

Puolėsi ji prie savo brangiausiojo, bet ją žiauriai atstumė nuo jo vokiečiai, šaukdami:

— Šalin, motin!... Dabar jau mes žinome, ką su juomi padaryti!

... * * *

Nulūdusi diena brėško. Nei saulės, nei čysto dangaus nesimatė. Tik debesys ir debesys. Lietus lijo, ir pamažu jo lašai ketėsi į baltas snieguoteles. Visas dangus, rodės, gaudingas ašaras liejo.

Sykū su tuo ir Marijona gaudingai verkė. Ašaras bėrė. Širdis nekantravo. Gaudingiausius žodžius roka-vo. Garsiai, balsu pasakojo-šaukė: kiek ji vargo matė, kiek naktelių nemiegojo, kiek ašarų išlejo, kiek dienelių pati budama nevalgius išbuvo, kol savo sunelį užaugino.

— Tyronai, praktikičiai! Paėmė mano sunelį. Už-muš, nužudys! Dieve galingiausias, susimylėk ant manęs, išliuosuok mano sunelį, nubausk žmogžudžius!...

Ėjo Marijona pas vyresniusius. Puolė ant kelių prieš juos. Gražiausiais žodelais prašė-meldė: "Ponai, pone-čiai, dovanokit mano sunelį. Atiduokit man duondavė-jėlį. Jis jūms nieko blogo nepadare. Jis pas mane ėjo. Jis norėjo mane atlankyti, pamatyti... Dovanokit jam, po-nučiai!..."

Kruvinas ašaras prieš juos liejo. Bet jie buvo šalti. Tiktai šaipėsi į jos maldavimus.

— Motin, tai padaryti negalima. Įstatai to reikalauja. Jis turi but nužudytas kaipo šnipas. Kariskas teismas to reikalauja. To perkeisti negalime. Ne mes įstatymus parengėme, ne mes juos galime laužyti...

— Ponačiai, poneliai, permainingit įstatymus. Per-keiskit nusprendi. Sugražinkit man Jonelį. Mieliausia mano Jonelį...

... Ir tie jos gaudingiausi verksmai, skaudžiausias žiūriai į sieną. Kur ėjo, kur prašė, kiek kankinėjosi, atsakymai gavo: "Įstatymai to reika-..."

Dar gaudžiau Marijonai darėsi, kuomet ji jau ir zi-nojo, koki žiaurus, koki baltus tie žmonės. Kokias bai-sias jie širdis tur, kaip jie neišmano, nežino, nesupranta motiniškos širdies skausmų...

Ėjo keturi ginkluoti kareiviai, o tarpe jų nulūdęs, nu-simings Jonelis. Tai jau paskutinė jo gyvenimo valanda išmušė. Tuojaus jis užmerkė savo jaunas akėles. O juk dar ir dabar yt tas gražiausias gėlyno bijumas žydi. Žiauri kulka jam širdį pervers. Tamsi, šalta žemė akis užpils. Tai ir viskas... Bet ar jis vienas? Tukstančiai, šimtai tukstančių tokių jaunikių šiadien žusta. Tik jie gal laimingiau. Gal jų širdžių negraudina motinos skaudžios ašaros. Tik gal daugiau garbės už juos įgyja, gražesnį iš jų kraujo vainiką pima sau tyronai, scotų galvos, kraujo geidžia žmonės, kurie su džiaugsmu, su pasigerėjimu iš augštybės, nei tas Nerzonas, žiuri ant šimtamylės arenos ir didžiuojasi savo galingumu, savo išdidumu...

Paskui Jonelio kuone kelia-klupščia ėjo, maldaudama, Marijona.

Ir pas kareivius ji prašė ir pas einantį aficerių mal-davo:

— Sunai, mieliausi, ir jūs motinas turit, ir jūs žinot, kas tai yra motinos ašaros, ir jūs jaučiat, kas tai motinos širdies vaitojimas... Paleiskit jį, dovanokit jam... Ba-landėliai...

Bet niekas į ją nei demos neatkreipė; ėjo prie savo tikslu. Tiktai tuomet, kada Jonelį pastatė prie sienos ir kareiviai jau rengėsi šauti, ir kada Marijona, pripuolusi, apkabino savo brangiausįjį, ėmė jį bučiuoti, glamonėti, ir dar aficerio maldauti, aficerias ir, susigraudinęs, pasakė:

— Žinon, motin, viską mes žinom. Bet jo paluosuoti negalim. Ne mes tai teisėm. Teismas tai nusprendė, o mes perkeisti negalim.

Marijona, tuojaus atitraukė nuo Jonelio. Nustumė šalin. O tuom pačiu laiku pasigirdo sūviai į Jonelį.

Marijona sudrebėjo, susuko:

— Prakeikti jūs visi!... Prakeikti jūs įstatymai!... Prakeikti visi tie, kurie šias gadynes pagindė!... Žmo-nės, beširdžiai!

Jai akys sužaidavo. Setonisku juoku širdis ėmė kva-tot... Ji tuojaus ko tai ėmė džiaugtis. Šaipytis... Ran-komis yt mažą kudikėlį supuoli... Paskui vėl gailiai verkti ir vėl juoktis. Pripuolusi kareiviams rankas bu-čiuoti. Pripuolė dar prie Jonelio, paziūrė jo. Bet ėmė purtytis.

— Tai ne mano Jonelis. Jis yra gyvas, tik jis ne čia. Jį gerieji vokiečiai paleido... Jis ten pas rusus karlauja. Ateis savo motinėš atlankyti...

O tuom pačiu laiku iš dangaus pamažu krito nekalto baltumo sniegelis ir dengė visą sunkiai alsuojančią žemelę ir gulintį jau negyvą Jonelį... Ir ten, iš ryt-žiaurių visu smarkumu maskoliai vijo linkui Trilaukių vokiečių ka-riūmenę...

Marijona vaikščiojo tarp kareivių, kiekvienam, priejus, žiūrėjo veidan, tēmio į akis, bėnė jos tai Jonelis... Ji visai nemislinio, kad jis negyvas... Ji manė, kad ji-ut taip sau vokiečiai bandė šauti...

Ir kuomet ją paėmė ligonbutin, ji manė, jog su savo Joneliu gyvena. Išžiūrėjusi į gydytoją, tikrai jį laikė už savo sunų, spaudė jį prie savęs, bučiavo jam veidą, ran-kas, glostė plaukus ir vis kalbėjo:

— Joneli, tu gyvas! Tu su manim... Tavęs gerieji vokiečiai nenušovė... Aš pas juos išprašiau... Tu su manim visuomet, mielukas... Aš tavęs niekam neduosiu, brangusis...

Ji iš proto išėjo.

JUOZAS KALVUTIS, IR BARBELĖ.
(Allegorija).

Buvo subatos rytas.

Juozas Kalvutis, pavalgęs pusrytį su savo šeimyna, tarė savo moteriai: "Barbele! Išsirink sau daiktą, kuris ge-riausiai patinka. Aš noriu nupirkti jį kaipo Kalėdų do-vanėlę." Ji atsakė: "Juozuti, brangus tavo žodžiai man! Na, jei sutiksi, tai aš jau turiu sumaniusi."

"Tai sakyk, ką?"

"Ogi kepeliusą."

"Labai gerai! Dabar aš eisiu į darbą. Po pietų buk prisirengusi važiuoti į krautuvę; nes tokį dalyką pirkti, reikia būti abiem."

Juozas, dirbdamas iki petų, mąstė: Kaip brangų reikės pirkti ir kokios spalvos? Po gero apgalvojimo, pasidarė tokį išvedimą: "Pirksiu už keturis doliarus, nes kaipo dovana turi būti gera. Spalva pritikis geriausiai mėlyna, kuri nuo senovės lietuvių yra mylima."

Moteriškė, namie pasilikusi, irgi mąstė, kaip apie kaimą, taip ir apie spalvą. Jinai pasidarė sau pilną šitokį: "Mano vyrelis, norėdamas mane pamylėti, drovėšis atsi-sakyti nuo augstesnės kainos. Todėl aš įgysiu kepeliusą už aštuonis doliarus. Spalva turės būti geltona, nes dabar moda prie to verčia ir rudens laikas kaip tik tinka prie tos spalvos."

Antrą valandą po pietų važiuoja Juozas Kalvutis su savo Barbele į krautuvę. Kelionėje, besinekučiuodami apie įvairius dalykus, prisiminė ir apie pirkinį. Čionais jau pradėjo gincai kaip dėl kainos, taip ir dėl spalvos, nes siame reikale abiejų nuomonės, kaip matėme, buvo iš-kalno skirtingos. Vieton meilės, jų tarpan įsisprandė biškis ir piktumo, net buvo žadėję ir namon grįžti iš pusiaukelio.

Susitakymui Juozas padavė savo užmanymą: "Aš užkelsiu du doliarus, o jūs nusileiskite du—toku būdu bus už šešis doliarus." Barbelė, nors nenorėdama, bet turėjo sutikti.

Kaslink spalvos jie jokiū būdu negalėjo išgalvoti, kad įtkiti vienas kitam. Gincuose pradėjo vienas kitą net ir negražiaus žodžiais vadinėti.

Įėjus abiem į krautuvę, Juozas žiuri į mėlyną, o Bar-belė—į geltoną.

Krautuvininkas, užtėnyjęs jų glūčio priežastį ir norė-damas pelnyti iš jų, pasiūlė sekantį nesutikimo išsiš-ima: "Kad sutaktus juodu, reikia padalinti pusiau." Jie užklauzė: "Kokiū būdu gali spalvą padalinti lygiai pu-siau?"—Ogi, reikia sunaišyti pusę mėlyno ir pusę gel-tono, iš ko pasidarys žalias. Tai bus kepeliuso spalva."

Žalia nepatiko nei vienam. Todėl ir kepeliusą paliko nenu-triktu.

Įvada: Spalvos nevisada gali susitakti.

Lietuviai Drutuoliai.

„Tarp lietuvių yra drutų vyrai, kaip aržuolai. Jie galėtų šį-tą parodyti ir svetimtautiems, tik bėda, kad musikiškai yra gremėzdai ir lavintis nenori.“

Taip pasakė anuomet apie lietuvių vienas nusų drutuolis atletas. „Gali but, kad tas ir yra teisybė. Pastarieji vienok metai parodė, kad lietuviai pradėjo dikičiai atletiką įdomauti, ir šiandien jau turime visai nemažą skaitlių lietuvių, kurie ločia pučtiną rolę atletikos pasaulyje.“

— Tik pramink pirmą takutį, tik parodyk kelią, — žiūrėk, jaunesni, kaip žąsis, ir eis juom vienas po kito.

Taip buvo ir su lietuviais. Vyrų stiprų tarp lietuvių netruko, bet nebuvo sumanumo, kaip tą drutumą sumančius. Atsirado vienas kitas lietuvis, kuris parodė kelią, ir šiandien lietuvių atletų skaitlius auga kaip ant mielių.

Tarp tokių lietuviškų „maiziesių“, kurie parodė kelią jaunesniems lietuviams drutuoliams, galima priskaityti du lietuviškų Herkulesus, — vieną rytuose, o kitą vakarinėse valstijose.

Pirmas Lietuvių Drutuolis.

Pirmas lietuvis, kurio vardas plačiau praskambėjo amerikoniškos spaudos, buvo A. Kondrota, Brooklynio drutuolis.

A. Kondrota priklausė prie abiejų atletikų skyrių: jis yra geras ristikas ir pasižymi kilnojimu sunkių svarumų. Kilnoji-me sunkių svarumų jis dar nerado sau lygaus, nors per dvejis metus važinėjo po pasaulį. Štai keletas iš jo „triksų“:

Ant savo krutinės jis palaikydavo 3,500 svarų per apie 2 minutes; vienu pirštu jis keldavo po 500 svarų, o mažoju pirštu, sako, negali daugiau pakelti, kaip — tik 350 svarų.

Geležines vinis (virbalus) jis lanksto kaip špilkas. Ne tik rankas turi Kondrota stiprias. Pusėtiną „syla“ jis turi ir dantyse: įsikandęs ant virvės kabantį vyrą, jis aplink save jį suka, kaip malūną.

ANTANAS KONDROTA.

Ristynėse A. Kondrota yra taipgi dikičiai pagarsėjęs. Jis ėmėsi ne sykį su drūciausiais pasaulio vyrais ir kitų tautų čempionais.

Su garsiu lenkų čempionu Zbyszku jis ritosi 5 kartus — du sykius prakiso, o 3 sykius išlošė ristynes.

Su Dr. Roller, Amerikos drutuoliu, išėjo lygiai — vieną syk išlošė, kitą syk pralošė. Svedų drutuolį Liundin lengvai paguldė, su milžinišku vokiečiu Samsonu taipgi ristynes laimėjo. Taipgi lengvai paguldė čekų čempioną 1913 m. (Baltimorėj) ir rusų čempioną 1914 metuose (Brooklyne).

Prieš keletą metų, kuomet Amerikoj lankėsi garsus lenkų čempionas vyresnysis Zbyszko, Kondroto vardas buvo dažnai miramas sportikams pasaulyje. Jis turėjo progą „persigriebti“ ir su pačiu Zbyszku. Pats Zbyszko po imtynių su Kondrota su dideliu pasidomėjimu apie jauną lie-

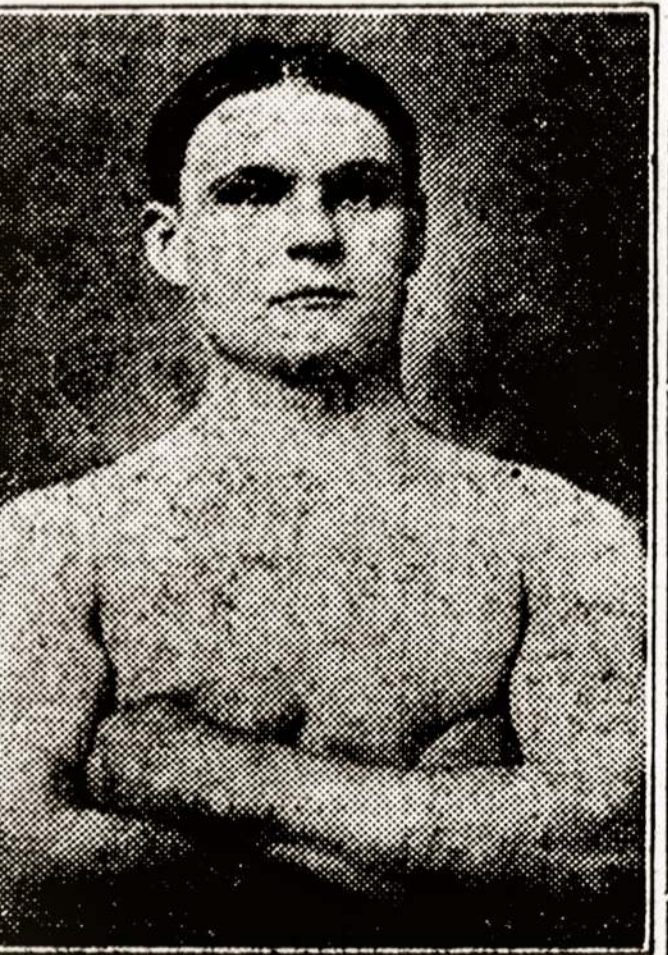
tuviu — Dobrze się, panie, bierzże litwin — dobrze! — sakydavo Zbyszko (Gera! panie, imasi lietuvis — gerai!).

Brooklynio ir rytinių valstijų lietuviai nemažai didžiavosi tuom, kad iš jų tarpo atsirado pirmas Amerikoj lietuvis „Galiotas“. Pastaraisiais vienok laikais apie Kondrotą netekdavo jau tiek girdėti, kiek prieš keletą metų. Už tai lietuviškais drutuoliais greitai pagarsėjo kitas miestas — Chicago.

Cia netrukus pasidarė tikras lietas lietuvių drutuolių. Siuom laikui priskaitoma čia nemažiau, kaip pustuzinis pirmos klasės atletų. O jaunesnių, „besimokinančių“ drutuolių bus visa kruva. Vienam tik „Baltos Rožės“ lietuvių atletikam Klibe yra 100 svarų, iš kurių ne vienas ateltyj galės išeiti „į žvaigždes“.

Chicago Lietuvių Ristikų „tėvas“.

Vainikas tarp Chicago drutuolių, be abejonės, priklausio Antanui Baladinskui, kuris yra vietinių lietuvių ristikų „tėvu“. Jis yra seniausias tarp Chicago lietuvių drutuolių, jis visus kitus išmokino risti ir įvedė juos ant atletikos scenos.

ANTANAS BALADINSKAS.

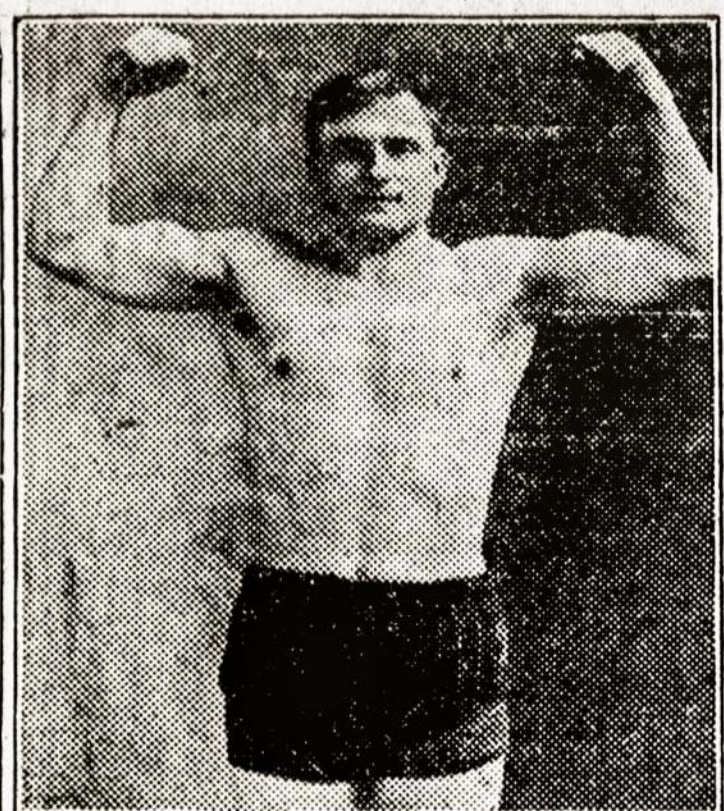
Baladinskas yra suvalketis, pats iš Pilviškių. Tai yra jaunas dar vyras, 28 metų amžiaus. Jis priklauso prie vidutinės svaros ristikų, turi 5 pėd. 8 colius užsčio, ir sveria 170 svarų. Laik savo atletikos karjeros per 6 metus jis turėjo 150 ristikų ir pralošė tik 2 sykius. Vieną sykį jam laike ristikų pagadin-ta keli, kas drūčiai atsiliepė ant jo vėlesnių ristikų. Baladinskas — gražus vyras, dailaus sudėjimo ir labai gražiai ritasi. Jis yra tankus ir pageidaujamas svečias garsiam Chicago Athletic Club. Apie jo imtynes su Ernest Kartje buvo anuomet rašoma, kad tai buvo „geriausias imtynės, kurias kada uors Michigan ave. klibe matyta“ (Chicago Athletic Club yra prie Michigan ave.).

Baladinskas už ristynes turi įgijęs sidabro ir aukso medalius. Atvyko Amerikon Baladinskas dar jaunu vaiku budamas. Tulą laiką gyveno Spring Valley, Ill., kur dirbo mainose. Vėliau apsigyveno Chicagoje. Dabar yra mokytojam atletų „gimnaziume“. Tarp atletų jis žinomas vardu „Tony Ball“; kalbant apie jį, dažnai jis vadinamas „Young Lithuanian Star“ (jauna lietuvių žvaigždė).

„Džentelmonas“ Ristikas.

Žymią vietą tarp Chicago ristikų, ne tik lietuvių, bet ir svetimtautių, užima Juozas Geštautas, gyvenantis prie 4625 S. Paulina, st., Chicago. Juozas yra sunkios svaros ristikas, turi 32 metus amžiaus, 205 svarų sunkumo, 5 pėdų ir 10 1/2 colio užsčio. Jis yra 9 metai Amerikoj ir vos 4 metai, kaip pradėjo risti. Savo keliu jis gali pasigirti, kad ėmėsi su tokiais ristikais, kaip turkų čempionu Mahmut ir pasaulio garsus čempionas Frank Gotch. Iš 80 ristikų Geštautas yra pralošęs tik 7 sykius. Tai yra geras ristikas, kuris dažnai kviečiamas į pirmos klasės profesionališkas imtynes. Jis nemylėti ant scenos „buliuoti“, nemylėti įvairių žvėriškų triksų, ima-ei visuomet švariai sulgy atletikų taisyklę ir už tai jis įgijo

sau tarp svetimtautių drutuolių gražų vardą „Gentleman Wrestler“ (Džentelmonas ristikas).

JUOZAS GEŠTAUTAS.

Geštautas yra kauniškis: pats iš Mediškių kaimo, Šiaulių pavieto.

Chicago Lietuvių Čempionas.

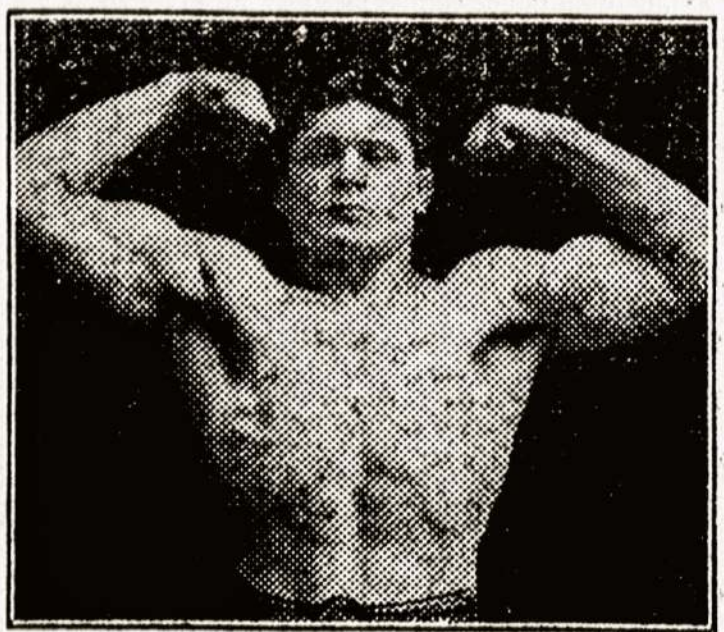
Visai nepaprastą vietą tarp Chicago lietuvių drutuolių užima Juozas Bancevičius. Šitas vyras, jeigu ant jo pažiūrėtum, kuomet jis drabužiuose, išrodo, kad jis ir už penkis centus „sylos“ neturi: nedidelis, nestoras ir net lyg gremėzdas išrodo. Bet pamatytum jį ant scenos, kuomet jis stoja „darban“, — o jis netiesiogiai, kad jam reikėtų stoti ir su du syk sunkesniu bei didesniu už save priešu. Ant scenos jis vikrus, kaip katinas, ir ačiu savo vikrumui jis šiandien formaliskai skaitosi Chicago lietuvių drutuolių čempionu.

Įgijo šį vardą jis prie gana nepaprastų aplinkybių.

Lietuvių drutuolių čempionu skaitėsi iki pereinio pavasario Antanas Baladinskas. Bancevičia yra Baladinską mokinyas. Baladinskas jį pastatė ant atletų kojų, ir Bancevičius greitai pasirodė geru, sumanum ir vikru ristikų. Jis ėmėsi su daugeliu žinomų ristikų ne tik vidutinės, bet ir sunkios svaros. Iš daugelio ristikų jis pralošė vos kelias ir greitai įgijo sau vardą „drapiež-no dzuko“.

Bancevičius netrukus įsivėrė sau galvon, kad jis yra „geresnis vyras“ ir už savo buvusį mokytoją Baladinską. Tarp buvusio mokytojo ir mokinio „perbėgo juoda katė“, ir Bancevičius reikalavo butinai, kad Baladinskas eity su juom risti, arba atsiskaitytų nuo čempiono vardo.

Baladinskas atsisakino, nes nuo tulo laiko jis buvo nesirėgęs dėl savo sužeistos kojos. Galų-gale Bancevičius jį privertė risti, ir pereiną pavasarį laike be-galo įdomių ristikų Baladinskas ėlei savo kojos buvo priverstas atsiskaityti baigti ristynes. Tokiu būdu Bancevičius įgijo Chicago lietuvių-drutuolių čempiono vardą.

JUOZAS BANCEVIČIUS.

Bancevičius yra vidutinės svaros ristikas (105 svarų), ir tik tokių ristikų čempionu jis yra. Vienok jis nori įgyti dar augštesnę garbę ir todėl atkartotinai kviečia imtynėse ristikus ir sunkios svaros, kaip Geštautą, Dalkų, Kundrotą ir t.t.

Siems vyrams toks mažesnio vyro „šokinėjimas į akis“ nedaro daug smaugimo ir todėl tarp Bancevičiaus ir sunkių ristikų ryšiai yra visai nedraugiški.

Kaip ten nebutų, Bancevičius yra ištikro nepaprastas ristikas. Jis nesykli ritosi su beveik du syk sunkesniais vyrais ir ačiu savo vikrumui jis mankdavo juos, kaip pirštines. Kur Bancevičius imasi, ten publika prastai turi tikrą „šiu“. Jis yra „drapiežnas“ vyras; įsikarščiavęs ant scenos, imsi, kaip pasutęs katinas. Siuom žvėgšnių jis lafvainimas labai gelbsti tinkamai panašus į pagarsėjusį Italą Pardello, ir kaip sykis skiriasi nuo savo mokytojo Baladinskio. Iš 120 ristikų jis sako pralošęs tik vienas.

Sunkiausias Ristikas.

Sulgy savo svarumą ir ugiu pirmą vietą tarp lietuvių drutuolių užima Pranas Dalkus. Tai yra milžiniškas vyras ir nepaprastos jėgos. Kaip Geštautas ir Baladinskas, jis yra lėto būdo, bet neatsizymį tokiu vikrumu, kaip pirmi du. Pastaraisiais laikais jis, berods, neuztektimais save prižiūri, permažai lavinasi ir todėl yra truputį perrie-bus. Savo keliu savo atletikoj karjerą Dalkus turėjo progą risti su pirmos klasės svetimtautiškais ristikais ir sportikam pasaulyje jo vardas yra gerai žinomas ne tik lietuviams, bet ir abelnai amerikonomas.

PR. DALKUS.

Apart šitų Chicago ristikų, reik dar pažymėti Petrą Katanską, jauną ristiką vidutinės svaros. Jis yra Bancevičiaus mokinys, pasižymi gražiu sudėjimu ir daugiaus negu pusėtinu vikrumu.

Katauskas yra kauniškis. Ritasi dar tik 2 metai. Iš 50 ristikų jis nepralošė nei vieną syk. Jis turi jau du medalius (sidabrinį ir auksinį) ir dailią taurę nuo „Chicago Athletic Club“.

Nežiūrint to, kad Katanskas yra dar, gali sakyti, visai tik „naudok“ ristikų eilę, jis jau spejo ne sykį atsižymėti. Toki vyrai, kaip Tom Rolewicz, lenkų lengvos svaros čempionas, pagaliau žinomas visoj Amerikoj, negalėjo musų Petro „įkasti“ per visą valandą laiko. Katauskas žada būti ateityje pirmos klasės ristikų, ir nebutų visai stebėtina, jeigu ateityj jis išplėstų čempiono diržą savo mokytojų Bancevičini taip, kaip Bancevičius padarė su Baladinską. Prie tos pačios ryšies, ką ir Katauskas, reik pirskaityti ir M. Bani.

Kitų Chicago lietuvių ristikų, kurie dar nėra išdavę „viešų egzaminų“ ir yra tik „mokinys“ visų neįskaitytis. Kaip minėta augščiau, daugiausia jų spiečiasi aplink „Baltos Rožės“ lietuvių atletiką klibą, kuris turi savo „gimnasium“ ir buveinę ant Town of Lake. Tarp tokių vyrų galima paminėti jauną Norkų, Gilių, C. Poškevičių ir kitus.

Cia neprošalį bus pasakius, kad Chicago „Baltos Rožės“ klibas, duodamas progą musų jaunimui išlavinti fiziškai jėgas ir smagiai laiką praleisti, atlieka gerą darbą, už kurį jam pilnai verta pritarti.

„Kazokas“ Ristikas.

Amerikos lietuviai visai netikėtai įgijo dar vieną ristiką-drutuolį ypatoje Petro Žilinsko. Sportikam pasaulyje jis žinomas po kitokiomis pravardėmis: Rusijoj jis turėjo turkišką slapi-vardą, o atvykęs čia Amerikoj jis žinomas kaip „kazokas Michaelov“.

Amerikiečiai nelabai nori matyti, kad lietuvis nešiotų kokią svetimtautišką pravardę, bet Žilinskas tuojaus paaiškino, kodėl jis taip daro:

— Atvažiavau aš, — sako jis, — šitą šalį visai nežinomas. Nežinau, su kuom prisieis imtis, o ir imtynės čia pas jus kitokios negu Europoj. Tai, bijojau su-paškudyt lietuvišką vardą. Jei-gu „kazokas“ suluptų kartais, mis-linu sau, tai vis-gi lietuviams ne-bus sarmata. O jeigu eisis ge-rai, tai, žinoma, tuomet pasiro-dysiu, kuom esu.

Žilinskas yra jaunas vyras. Turi tik 28 metus, bet jau spejo kuone po visą pasaulį pavažinėti. Sakoma, kad ristikui reik ne-tik drutų raumenų, bet ir gerų smegenų. Geras protiškas išsi-lavinimas labai gelbsti tinkamai sunaudoti savo kūniškas spēkas. Abiejų Zbyszko ir Gotch'o istorijos ta

ta gerą kvalifikaciją. Jis mokinosi Liepojaus gimnazijoj, tarnavo provizoriaus pagalbininku antiekoje ir korespondencijos skyriuje francuziško banko „Credit Loines“ Petrograde.

Imtis jis pradėjo 1908-09 metuose ir greitai pasižymėjo. Dar 1908 metuose jis gavo pirmą prizą laike Olimpiskų žaidimų Londone. Vėliau jis buvo Petrograde, Maskvoj, o paskui iš-keliavo Siberijon. Iš čia jam teko važiuoti į Kynnus ir Japoniją ir dalyvauti ristynėse miestuose Saughajuje ir Nagasaki. Po Europą jis dikičiai važinėjo ir ten įgijo gerą vardą, nes pereiną pavasarį direktorius didžiausio Pietinės Amerikos teatro „Casino“ padarė su juom kontraktą ir parsikvietė į Buenos Aires, Argentinoj.

Argentinoj jis išbuvo apie porą mėnesių ir apie mėnesį laiko buvo mieste Montevideo, Uragvajuje (Piet. Amerikoj).

Iš ten jis atvyko į New Yorką. Čia visai kitokios ristynės — amerikoniškos (gali greibti už ko pa-puola). Žilinskas gi pripratęs tik prie europiškų ristikų, arba taip vadinamų greko-romaniškų ristikų, kur nevalia priešui griebti už kojų.

Savo keliu Žilinskas greitai pradeda „perinti“ amerikonišką bučą ir jau gerai save užsreko-mendavo tarp Amerikos atletų. Dabar jis yra rytinėse valstijose, jis kviečia imtynėse A. Kondrota.

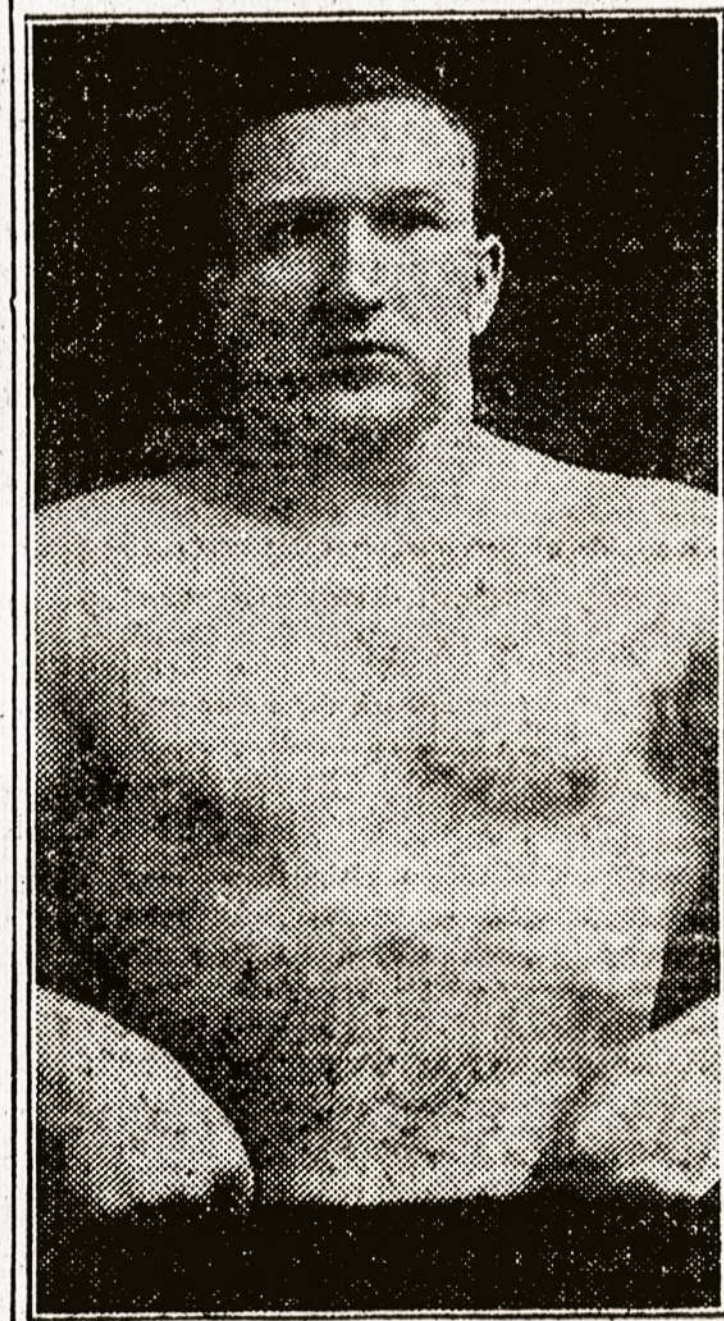
Netrukus žada atvykti į Čiutagą, kur čikagiškių drutuoliai ukantriai jo laukia.

Žilinskas yra didelio ugio vyras ir priklauso prie sunkios svaros ristikų.

Lietuviški „Goliatai“.

Viršminėti lietuviai drutuoliai visi yra ristikai. Savo jėgas jie parodo ristynėse, arba imtynėse.

Apart šito drutuolių skyriaus yra dar kitas skyrius. Tai drutuoliai, kurie nėra ristikai, bet parodo savo goliatišką spēką kilnojimu, sakysim, 500 svarų sunkumos viena ranka.

S. POŠKEVIČIUS.

Prie tokių drutuolių milžinį priklauso S. Poškevičius ir P. V. Norkus.

S. Poškevičius yra krautuvės savininkas nuo Town of Lake. Tai yra milžinas vyras, kuriam pora šimtų svarų pakelti, tai visai baisios. Jis lengvai viena ranka kėlė tris vyrus, kurių sudėtinus sunkumas išnėsdavo apie pusšėsto šimto svarų. Panašiai drutų vyrų, turbūt, nedaug tarp lietuvių galėtų surasti.

Prie tos paties skyriaus priklauso ir Pranas V. Norkus, — tikrai įdomus vyras. Jis dar tik pirmi metai, kaip atvyko Chicago iš Europos, bet užteko jam vieno kito vakaro, kad iškarto pagarsėti.

Jis nėra taip didelis vyras, kaip Poškevičius, bet gražiai sudėtas ir raumenis puikiai išvystyti.

Tarp stebėtinų dalykų, kuriais Norkus publiką pavaišina, galima paminėti bent kelis. Jis, pavyzdžiui, nutraukia lenciugus, kuriuos išbando šeši drūciausi vyrai publikoj. Jis vienu smu-giu ilgą vinim (evėku) pervaro kiaušai klevino medžio, kito

kaip akmuo, storas plytas. Peilis jo įtneptų raumenų neima.

Sis paskutinis dalykas paprastai priverčia publiką labiausiai stebėtis. Sunkus lenktinis peilis, su aštriai nutekintu smailagalio, paleistas nuo kelių pėdų augščio, įsminga į kitas medines grindis. Tą patį peilį Norkus tokiu pat būdu paleidžia iš virsaus ant savo rankos įtneptų raumenų (o jie išrodo, kaip tikras kalnas) — bet peilio smailagalio, kaip gu-minė bolė nuo raumenų papras-tai atsoka, nepadarydamas nei mažiausio ženklo.

P. NORKUS.

Norkus atvyko Chicago iš Rygos, kur jis buvo atletų klibe mokintoju. Už savo įvairius pasižymėjimus jis turi dikičią auksinių medalių ir kitokių dova-rų.

Apie jį teko girdėti tokį pasakojimą:

Kalinsys.

Nusleido saulė, gamta nutilo;
Malonus vakar's atėjo,
Augštai ant dangaus mėnulis švietė,
Simtai žvaigždžių žibėjo.

Ankštam kalėjime surakintas
Jauns jaunikaitis rymojo.
Jo veidas skausmą išbliskęs buvo,
Ir akis jo ašarojo.

Draskė, matyt, skausmai jojo širdį.
Nuo vėjo ašaras braukė,
Nakties tyloje prie krotų lango
Jis tokią dainą užtraukė:

„Tėvyne, mano brangi šale,
Senai tavęs aš nustojaui;
Užlede gal jau visi takeliai,
Kuriais dar mažas bėgiojau.“

„Neteks sugrįžti gai į gimtinę,
Kur brangi, miela grįžtutė;
Gal laukia manęs atgal pargrįžtant
Sena sumenkus močiutė.“

„Esu čia vienas toli išvytas,
Nes savo šalį mylėjau;
Nes broliams nesiau teisybės šviesą
Ir jiems varguose padėjau.“

„Ar-gi tėvyne mano mieloji
Šiaurės retėžiuos' dar gludo,
Ar-gi brolius vis mus' už šviesą, laisvę
Dar net ir šiandien žudo?“

„O gal jau saulė Lietuvai šviečia,
Gal aš tik jos neregėjau;
Gal užu krotų aš tik vienas
Gyvent ir numirti turėsiu.“

Daina nutilo... Ašaros gaudžios
Belaisvui vargšui pabiro,
Nakties tyloje ant krotų lango
Galva palengva nusvyro....

Ženklielis (Tag), vartotas Cicero, Illinois, la-
ke rinkimo aukų nukentėjusiems nuo karės.

Bet kiek dar esama tokių, kurie tēvynės ir savo sąžinės balsu neišgirdo? Kiek tokių, kurie ir šiandien gyvena sau ramiai, kaip ir visuomet gyveno, ir tartum nei nežino, kokios baisios regybos tenai už jūryje šiandien virto kasdieniniu apsiirėkimu? Karštesniems ir toliaus stovintiems rodosi, kad šioje valandoje negali būti žmogaus, kuris nesuprastų ir neatjaustų savo brolių padėjimo užjūryje. Jiems rodosi, kad visi iki paskutinių Amerikos lietuviai sukruito šioje baisioje valandoje.

Bet tie, kurie arčiaus stovi prie mūsų gyvenimo, kurie kasdien su juom susiduria ir jį iki pačių smulkmenų pažįsta, pasakys, kad toli-gražu nėra taip, kaip prakilnės nieji Amerikos lietuviai mano. Daug-daug yra tokių vietų, kurių baisioji audra nepalietė. Tartum nieko nepaprasto, baisaus pasaulyje nebūtų atsitikę. Gyvenimas to kiose vietose slenka, kaip ir pirminius. Žmonės pasinėrę į tuos voštatinklius, kurie laike ir laiku sunkiai sugniauzė mūsų gyvenimą. Pereikite per tokias vietas, ir jūs patį persitikinsite tame. Viskas „po senovei“. „Dinerkė“ ir bačkutė kaip buvo, taip ir pasiliko tenai svarbiausiu dalyku liuosose valandose. Tenai apie pagelbą žvančiantiems savo broliams nėra nei kalbos. Sunku net išdrįsti nueiti į tokias vietas su žodžiais apie savo žvančių brolių gelbėjimą. Tartum kokia žievė laiko apgobusi daugelį mūsų Amerikos lietuvių ir neleidžia jiems išgirsti savo sąžinės, žmoniškumo ir brolybės šauksmo.

Nežiūrint nieko toliaus, daugiau susipratęsiems, prakilnėms mūsų broliams reikėtų eiti į tas vietas ir pasistengti pralaužti tą žievę, pasistengti išlaikyti tuos bjaurius voratinklius ir įleisti šviesęs spindulį į tokius kampelius.

Tai yra darbas, svarbus ir reikalingas. Kas pasišvęs tam darbui, pasišvęs prakilniam tikslui. Nauda iš to darbo bus dvejojama: bus įvesta daugiau giedros ir didelį skaitlių mūsų brolių lietuvių ir drauge su tuom bus nemažai padidinta ta pašelpa, kurią mes, Amerikos lietuviai, galėsime suteikti savo broliams užjūryje. Daugelis „tu žmonių, kurie šiandien nededa savo aukų taip labai naudingam tikslui, kaip šelpimas nukentėjusiu nuo karės, taip pasišvęs vien todėl, kad dar nesupranta ir nemato reikalingumo tame. Jiems reikalinga ta visa išaiškinti, parodyti, kokia didelė priedermė guli ant Amerikos lietuvių šioje valandoje. Nėra abejonės, kad kaip tik tai jie suprast savo pareigą, jie pasiskubins į ją atlikti ir stos į eilę tu darbininkų, kurie dabar uoliai veikia naudai savo brolių, nukentėjusių nuo karės.

Tenai po tą žievę slepiasi didelė jėga, kuri galėtų padaryti milžiniškus darbus, jei būtų pažadinti ir nukreipta tinkamam vagon. Dabartinė valanda yra parankiausia tu didžių jėgų pažadinti. Nauda ir mums, Amerikos lietuviams, ir nelaimingai Lietuvai iš to bus neišskaitluojama.

Prakilnesnėje ir veikti norintėje broliai! Sinaudokime čia savo veikimą, uolumą, ir tuom atliksime darbą, kurisai bus naudingas ne tik šiai dienai. Tokio darbo vaisiai pasiliks amžinai. Čia turime tikslą, slą, kuris, anot mūsų garbingo dainiaus Kudirkos, yra augstas ir doras. Sikieme prie jo. A. M.

IS TEN, KUR ASAROS BJUR VARGAS SPAUDŽIA...

Susirėmę pasaulio galiūnai ir atstatę krutinę vienas priešais kitą: sužvango pilno ginklai, patrankos atvėrė ugnia žiecinčius savo nasrus ir prabilo griausmo kalba... Dangaus skliautai suvirpo, pilkoji žemelė dejuoja svarnotų karžygių mindoma bei žirgų trempiama...

Nusigando nelaimingojo kampo gyventojai.

— Kur prieša, kur kova? — Kur bėgim, kur dingim? — bastydamiesi viens kito klausias. Bet į kiekvieną klausimą vieny vienas atsakymas tegirdis:

— Vargas! — Vargas mums nelaimingiem! — Ir čia tas žodis iš lūpų ir lūpas per kaimus ir miestus.

O vakary krastė vis dunda labyn. Dunda nuo anksto visu rymtelio ligi vėlyvą vakarui be jokios pertraukos, be atvangos.

Ugniniai gaisry liezviai nudažė purpurus varsa tirstus molius dobesius ir prasiskverbė pro juos pro švaista lažo padangas...

Mykia nusigandę gyvulėliai. Varnai krankėdami pulkuojasi ir lyg ką baisaus prijaudami, skubėnas į rytus...

Pabaisys apėmė ir žmogaus sielą: turtingieji miestų gyventojai bėga, moteris alpsta, vaikai verkia...

— Vargas! Vargas! — visuose kampuose tiek tik ir tegirdis. Bet kas lietuviui vargas? Vargas lietuviui brolis. Jis su vargu gimęs, su vargu išvien gyvens; žino kad su vargu ir mirti reikės. Jis jo kio vargo nebijo. Ramiai jis laukia ateinant ir šio naujo vargo.

Moteris, vaikučiai verkia? Kiek mokėdamas ir kiek galėdamas asarais jiems sluosto, ramina, o pats neturi kada nei asaroti, nei nerikauti. Sunkus darbelis—visa jo paguoda.

O čia karė su visomis savo baisenybėmis, lyg kokia perkunija su žaibais, atūžia visais kraštais. Kryje nebūtų atsitikę. Gyvenimas to kiose vietose slenka, kaip ir pirminius. Žmonės pasinėrę į tuos voštatinklius, kurie laike ir laiku sunkiai sugniauzė mūsų gyvenimą. Pereikite per tokias vietas, ir jūs patį persitikinsite tame. Viskas „po senovei“. „Dinerkė“ ir bačkutė kaip buvo, taip ir pasiliko tenai svarbiausiu dalyku liuosose valandose. Tenai apie pagelbą žvančiantiems savo broliams nėra nei kalbos. Sunku net išdrįsti nueiti į tokias vietas su žodžiais apie savo žvančių brolių gelbėjimą. Tartum kokia žievė laiko apgobusi daugelį mūsų Amerikos lietuvių ir neleidžia jiems išgirsti savo sąžinės, žmoniškumo ir brolybės šauksmo.

Vargas! Taip, kur naujos gaidynės vanda lo koja žengė, tikras vargas gyvenimo teliko. Aš pats lankiau tas vietas, savomis akimis žiūrėjau į išnaikino didumą; savomis rankomis, galima sakyti, palytėjau to vargo ir jaučiau, nors neragavęs, koks kartus jis yra tiems, kurie likimo verčiami paragavo jo.

Atvažiavau Slabodon (Seinų apskr.). Siūstas čion buvau rankioti žinių apie nukentėjusius nuo karės. Bet rankioti neprisėjo, nes semte pasimėsti tokių žinių čia galėčiau. Šiame kampe jų kruvos tebėra.

Mutinė bažnyčia, kuria parapijo nys taip gerėdavos, visiškai sunaikinta. Kuorai ir visas priešakys išsprogdinta. Didelaisi plytų kaldaugiau giedros ir didelį skaitlių mūsų brolių lietuvių ir drauge su tuom bus nemažai padidinta ta pašelpa, kurią mes, Amerikos lietuviai, galėsime suteikti savo broliams užjūryje. Daugelis „tu žmonių, kurie šiandien nededa savo aukų taip labai naudingam tikslui, kaip šelpimas nukentėjusiu nuo karės, taip pasišvęs vien todėl, kad dar nesupranta ir nemato reikalingumo tame. Jiems reikalinga ta visa išaiškinti, parodyti, kokia didelė priedermė guli ant Amerikos lietuvių šioje valandoje. Nėra abejonės, kad kaip tik tai jie suprast savo pareigą, jie pasiskubins į ją atlikti ir stos į eilę tu darbininkų, kurie dabar uoliai veikia naudai savo brolių, nukentėjusių nuo karės.

Tenai po tą žievę slepiasi didelė jėga, kuri galėtų padaryti milžiniškus darbus, jei būtų pažadinti ir nukreipta tinkamam vagon. Dabartinė valanda yra parankiausia tu didžių jėgų pažadinti. Nauda ir mums, Amerikos lietuviams, ir nelaimingai Lietuvai iš to bus neišskaitluojama.

Prakilnesnėje ir veikti norintėje broliai! Sinaudokime čia savo veikimą, uolumą, ir tuom atliksime darbą, kurisai bus naudingas ne tik šiai dienai. Tokio darbo vaisiai pasiliks amžinai. Čia turime tikslą, slą, kuris, anot mūsų garbingo dainiaus Kudirkos, yra augstas ir doras. Sikieme prie jo. A. M.

— Kas girdėti?—klausiu. — Na kas? — Vargas! — vienu balsu visi atsiliepa. „Bažnytelės nebeteom, šalk dabar plika galva ant vėjo ir lietaus. Dabar tai dar pusė bėdos, bet kas bus žiemę per šalčius ir pūsis?—Ir visi nusimnia akia pažvelgė į tą pusę, kur jų bažnyčios griuvėsiai dunksojo.

Visi padėjavo, galvomis palingavo.

— Gi man, Dievuli,—prislinkus arčiau per žmones verkšlendamame skysties naslė,—išplėsta visas turtelis. Javėliai visi arkliais iškloti, sutrempti bulvės nukasta, užduras, drapanos išvogta... Li-kausi, varge, grynutėlė kaip pirštas. Nei kuo apsidengti, nei ko į burną paimti... O šeimynos šešetas, viensiems reikia, visi šaukias...

Susigraudinus senukė sluostosi antakius ir vis pasakoją, pasakoją ir vis naujus vargus, naujas nelaimes. Kas jas visas ir surašys.

Dar nespėjo išspasakoti, o jau kiti traukia ją už skverno: — Gana, gana bus jau, močiute, duok ir mums pasiskusti.

Tokių norinių pasiskusti atsiranda visa galybė. Vienas pro kitą spraudžias, kad tik arčiau prie to, kuris vargus jų užrašys. Ar bus iš to kiek naudos, ar ne—tiek to, by tik pasiskundus, by tik iš vidaus išmetus, kas skauda, kas slėgia, degina. Na ir ina pasakoti.

— Aš dar bado neva nekenčiu—skundžias raudonais kailiniais apsisaisęs ukininkas.—Turiu dar gyvulių ir lauko, bet kas? Triobos karės reikalais sudegintos kartų su visu pašaru ir manta. Galėčiau dar kiek ir nusipirkti, bet nėra kur. Už gyvyus pinigų negauni. Tai susilaikėme laikų... Gyvuliai bado laukė.

— Pasidėjus karė „Europoj, pabėgė iš Rusijos revoliucionieriai sugrįžo iš užsienių, mairymydami stoti prieš Rusijos sugrįžtininkas Maxim Gorki taip garsus šni...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

—bet ką darysim pavasario sulaukę, nei gyvulių, nei padarų, nei duonos, nei sėklos nebeturėdami? Tuomet tai jau tikras bus badas!...

Visi liudnai linguoja galvomis, pritardami kalbėtojai.

— Aš aiškinu jiems, raminiu, jog vyriaušybė neužmiršanti jų, pasirūpinti jiems pašarų ir sėklos pristatyti. Jie klausio mano išvadžiojimo ir vis linguoja galvomis...

— Jau daug geriau būtų, jei patį savo turėtumėm!—kažin kas iš kuopos išsireikšia.

— Žinoma, žinoma!—pritaria jam visi.

— Jie—dar vis, ale man tai vargas!—prastikverbes pro žmones artyn bando skysties kitas. Ale ir be skundo aiškiai matyti jam iš veido, jog ne gerovės pas jį namuose esama. Švarkas nudėvėtas, veidas suvargęs, žeme apneštas, akis indubius, po akim melintoja plati dešinė.

— Let-ne let gyvas išlikau. Nevidonas prusias suplėkė nuo visą mano sodybą. Viena grintelė liko, bet ir ta sušaudyta.

— Ir aš toks pat—priduria kitas šale durų stovį vyras.

— Gi ir su manim ne geriau—skundžias trečias, ketvirtas.

Nutariau nuvažiuoti vieton apžiūrėti jų nuoskaidų didumą. Iš valėsiaus gavau „stūiką“ ir netrukus išvažiavau. Padegėlių esama dviejuose kaimuose: Mlaštenuose ir Seilimuose. Vaziuoju į Milas-tėnus. Teisėyb, žmogaus suplėkėjęs klounas su visa gėryba ir ruslys, kame sunėgė buvo ne tik viralus, uždargą, bet ir rubus. Ugnis sunaikino visa. Net ir kiaučių keltais galą gavo. Apžiūrėjęs ugniavietę, užėmim svirnelė—tūšcia, tik pelų kruvelė. Einu pirkion—purvina, negražu, vargas.

— Kuo maitiniesi?—klausiu padegėlio.

— Gi kuo? Štai dar kartį rugių davė kaimynas dvarininkas, baigiam jau valgyti.—Čia parodė duos naują, padėtą ant skobinės.—Tai visas musu maistas, toliau reikės ubagauti, gyvas žemės nelisi...

Rašau atsisėdęs galuskojnėje, o nuo krosnies pro pečurkę blykė dvi kaip žarijos mergučės akylės. Pasirodė bijos—visa suduoda ir tik vienuose marškinukuose. O čia girdi kalbant apie jų vargą, koks indubius marškinukuose. O čia girdi kalbant apie jų vargą, koks indubius marškinukuose.

— Vaziuoju į Seilimus pas kitą—dar arčiau. Likosi tik vieny viena grintė. Nei klouno, nei tvarto nei svirno—nieko tik vieni pelenai. Ineinu vidun: priemonioje pasidaria arklų tvartas. Mėšlas duoda, net kvapą užima. Pirkia irgi kaip turtas pilna purvų ir mėšlo; ties skobnia kiek atšluota. Matyti, tai darbas mažytės mergučės, kuri pamatčius svečią atvažiujant bandė padabinti savo buvėnė. Seimininkas žmogus dar ne pėsenas.

— Tai turėjot ligi valai?—klausiu.

— Ui, Dievuli, ką mačiau, tai nei didžiausiam matyvo neprietelui nevelyčiaus matyti!—susūsiems rankas sušuko vargas.—Kaip pradėjo kulkos iš visų pusių lėkti—gyvas pragaras darė. Seimynų sulandinau duobę, o aš pats nespėjau. Atbėgau grįžti—o čia kulkos per labiau nupuldyt.

Apart to, svetintautė, taigi vokiečių, dvarai ir ūkės buvo daug geriau vedama negu vietinių gyventojų. Todėl išdaliniams vokiečių dvarų žemės kaimiečiams dar labiau nupuldyt ir taip neaugstai stovinėję žemdirbystę ir tose gubernijose, kur vokieški kolonistai buvo jų augščiau pakėlę.

Išperkant privėstinai nuo vokiečių žemė, valdžia turėtų už ją gatavais pinigais užmokėti, o valdžios kasose nėra atliekamų kelių šimtų milijonų rublių.

— Ėmiau, gaudau ir persigandau. Ne tiek galą gyvulių, kiek baimė, kad patį nežutim. Prislaužęs prie adverijos, prisiglaudžiau ir manau: kas bus, tai bus, toliau jau niekur neisiu. Ale, Dievo malonė, nei mangs, nei mano šeimynos nekliaudė. Visi likimo sveiki, už ką labiausia išlieku dėkojam.

— Pas trečią—vėl ta pati istorija. Vėl vargu visa virtinė, asarų kalnais.

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

— Atiduoti, tai atiduoti—įsikis šale stovis juodu švarku ukininkas...

LIETUVIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS VILNIUJE.

Apie lietuvių atstovų suvažiavimą Vilniuje „Anšroje“ paduodama tokios smulkmenos:

„Siame suvažiavime dalyvavo 14 lietuvių atstovų visų keturių Dūmų. Neatvyko į suvažiavimą 5 atstovai: Kupstas, Kumelis, Gudavičius, Milvidas ir Girnius. Kai kurie jų, rodos, palikti į kare.

„Atstovai per dvi dienis laikė savo posėdžius ir tarėsi apie svarbiausius Lietuvos reikalus. O tu reikaltį, ypač dabar karės metu, daugybės. Daug buvo kalbėta, kaip geriau susilpus pabėgėlius ir nukentėjusius dėl karės. Nutarė palaukti visas draugas ir komitetas, kurie užsima vargų-pabėgėlių ir nukentėjusių šelpimu. Apart to atstovai rūpinęsi, kad tokių draugijų būtų kuo daugiau steigiami visoje Lietuvoje. Atstovai nutarė, kad didesniuose ir svarbesniuose Lietuvos reikaluose visi išvieno darbuosis ir ikreipsis prie rėdo. Tokia atstovų vienybė daug gero galės padaryti mūsų tėvynės Lietuvos naudai.

„Apert to pabėgėlių ir nukentėjusių šelpimo, atstovai daug tarėsi ir apie kitus svarbius Lietuvos reikalus. Yra daug ir kitų klausimų, kuriuos lietuvių atstovai turės kelti aikštėn, aiškinti ir supažindinti su jais visuomenę ir vyriaušybę.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

FRANCUZŲ ŠARVUOTAS ORLAIVIS.

Karių laikuose išradėjai stengiasi išrasti ką nors tokio, kas gali kur daugiausiai žmonių užmušti, nes tokias prietaisas turintis lengviau priešus įveikti gali. Dabar francouzai pasidirdino didelį šarvutą apkaustytą orlaivį gynyminį Paryžiaus nuo vokiečių orlaivų, jų naikinimui.

Orlaivis tas padirbtas sulgy pliančių francuziško inžinerijos pulkininko. Visas padirbtas iš metalo ir yra labai didelis. Mašinas ir orlaivininkus iš visų pusių dengia iš storo nikelio padirbtos sienos. Sienos tos yra taip tvirtos, kad orlaivis ir orlaivininkai be jokio pavojaus prie priešių gali prisitarti iki 400 metrų. Orlaivis turi mašininę kanolę, iš kurios gali šaudyti į visas puses, taipgi žemyn ir į viršų. Kanolėje dengia panašūs prietaisai, kaip plininiai bokštai kariškuose „jaunuose besisukanči“ ir visas puses. Sunkumas mašinos neperina sunkumo, kokį orlaivis gali pakelti. Kanolės francuzai padirbo ir specialę kulka. Kiekviena turi 180 gramų melnito, ko užtenka visiškai išnaikinti kiekvieno ir didžiausio orlaivio. Orlaivis iš visų pusių taip uždengtas, kad be pavojaus jis gali ir žemai lėkti; karabinų švairai jam nieko blogo padaryti negali, nors ir pataikytų, nes karabinų kulkos negali uždangos sienų pramušti.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Šio klausimo išsirimui nemažai darbuojasi Amerikos lietuviai.

„Šis klausimas turės rūpėti ir mūsų atstovams. Lenkai nuo patios karės pradžios sutvėrė Varšuvoje ir Petrapilėje tam tikras atstovybes, kad jos rūpintųsi Lenkijos reikalais ir jos ateitimi, ir kaip matome, tas lenkų rūpinimasis nepaliko be gerų pasekmių: jau šiandien šimtai tūkstančių plaukia Lenkijon iš Rusijos miestų susilpimui nukentėjusių dėl karės Lenkijos gyventojų.

„Kiekvienam lietuviui dabar širdyje guli klausimas: kas bus su Lietuva po karės? Š

"Lietuvos Ukininko" dr-jos priešmetinis susirinkimas "Lietuvos Ukininko" priešmetinis susirinkimas atsibuvo praėjus nedėliui M. Meldžio svietinėje. Reikia pastebėti, kad, draugijai nuolat augant, darosi ankšta by kokiame svetainėje; tai šis susirinkimas buvo didžioje svetainėje. Susirinkimui atsilankę gan daug narių, ir visi ramiai ir šaltai svarstė bėgancius reikalus. Paliesta buvo ir Liet. Dr-jų Sąjunga. Matydama, kad sąjungoje vien tik surintė ir daugiau joje yra politikos negu darbo, draugija nutarė daugiau prie sąjungos neprigulėti. Liet. Viešam knygynui nutarta paaukauti \$13.00. Prisiūti laisčiai is Liet. Gelb. Fondo ir Liet. Selp. Fondo perskaityti ir be jokio pritarimo padėta šalin. Draugija stovi neutraliai nuo visų fondų. Iš savo išdo ji jau turi paaukavusi \$100.00 nukentėjusiems nuo karės Lietuvoje; aukos renkama ir dabar susirinkimuose; tuos pinigų pati draugija nusiųs Lietuvon. Valdya kitiems metams pasiliko ta pati: pirm—J. Biežis, nutar. rast.—J. Raugėvicia, finansų rast.—B. Lenkauskas ir izdininku—M. Meldžis. Si draugija turi apie 400 narių ir puseitai stovi finansiskai. Ypatin-gai paskutiniu laiku skaitlingai rašosi merginos ir moteris. Siame susirinkime prisirase 5 nauji nariai.

Red. prierasas. Tą patį praneša ir p. P. Mulevičius.

Moterių gimnastikų vakarelis. Šią subotą, gruodžio 26 d., Lietuvių Moteriskos Gimnastikos Klubas rengia savo seimyniską kalėdinį vakarėlį Mark White Square svetainėje. Vakarelyje dalyvaus pagal užkvieta. Sisi klubas, susitvėręs tikiai praėjus mėnesi, auga pastebimai greitai ir jau turi skaitlingą būrį narių. Moteris ir merginos yra noriai priimanos kluban. Jokių įžanginių, mėnesinių ar kitokių mokesčių nėra.

Sekantis koncertas Mark White Square svetainėje. Paeilinis koncertas Mark White Square svetainėje, kertė Halsted ir 28-tos gat., atsibūs šį nedėdienį, gruodžio 27 d. Koncerto pradžia 3:30 val. po pietų. Programą atliks Mr. James L. Williams—tenoras, Mr. James Hume—baritonas ir Miss Ruth Freeman—pianistė. Įžanga uždyk. Visi užkvičiami atsilankyti. Įžangos tikietis galima gauti pas Miss E. Harris, Mark White Square vedėją, ten pat vietoje.

Vakarėlis Lietuvos naudai. Gruodžio 20 d. suvienijomis Tėvynės Myletojų Lietuvos dr-jos, Sv. Augustino Vyskupo dr-jos ir SLA. 782 knuopos spekomis buvo surengtas vakarėlis rinkimui aukų nukentėjusiems nuo karės. Vakarelyje P. Mulevičius skaitė referatą temoje: "Gyvenimas mieste ir ant uks." Paskui kalbėjo Dr. K. Drangelis ir p. Stepulionis, abudu apie reikalingumą šelpiti nukentėjusią Lietuvą. Referato ir prakalbų tarpuose p-lės A. Ukiutė, B. Žilvičiūtė ir K. Salučkaitė gražiai padėklia-mavo pluoštelį eilių, publikai labai patikusių.

Pasibaigus prakalboms, buvo renkamos aukos Lietuvos Gelbėjimo Fondo naudai. Sušelpimui nukentėjusių nuo karės aukavo: \$1.00—P. Januškevičia; po 50c: A. Straškaitis, K. Putriūnas, O. Bankienė, B. Budrius, J. Daračiūnas, A. Čiapas; po 25c: M. Janulis, K. Vertelka, Ign. Janulis, A. Grinis, J. Janulis, K. Malinauskas, V. Gritėnas ir "Devardis"; 10c—Gurienė; 5c—J. Klela. Autononijos reikalams aukavo: \$1.00—J. Maciančius; po 50c: K. Putriūnas, O. Bankienė, B. Budrius, V. Mikolūnas, po 25c: J. Kaupas, J. Daračiūnas, A. Čiapas, J. Grigaliūnas ir "Bevardis". Viso labo surinkta \$10.40. Vakaras užsibaigė 10.30 val. vakare. Amuras.

Prelekcija Cicero. Gruodžio 26 d. M. Jurgelionienė skaitė apie Lietuvos ir jos po-

AR TURITE KOKĮ PASISKUNDIMĄ.

Telefonuokite į City Hall MAIN 236

Mus prašo patalpinti sekantį pranešimą:

City Hall'e yra atidarytas ofisas naudai publikos visiems be išskyrimo ir be mokesčio, su sekančiais departamentais: gazo, elektros, telefono, strytkarių, ir viršutinių traukinių. Sisi ofisas yra žinomas, kaip Viešo Patarnavimo Departamentas (Department of Public Service), ir Montague Ferry yra jo galva.

Pavyzdžiui, jeigu jūs menestė gazo bila turėtų būti \$2.00, o jūs gaudate bilą \$3.00, tai suprantama, jūs nenorite jos mokėti, bet ką jūs galite padaryti? Kompanija reikalauja \$3.00. Jeigu ji negaus pinigų, gazo bus uždarytas. Ji yra nepriguldinga ir nei nenori kalbėti su jumis. Jeigu jūs pranešite apie tai p. B. M. Ferguson, Gazo Biuro Supervizoriui, kambaris 613 City Hall, tai jūs turėsite savo teises pridėtas.

Žiema čia pat; gazo užšals, ir jūs busite be šviesos. Kompanija nesiskubins apsviesti jūsų namo. Praneškite p. Ferguson'ui, kambaris 613, ir jūsų namas bus apšviestas.

Tas pats yra teisinga kaslink elektros bilų. Jeigu jie paroktus jums per daug už jūsų elektros šviesas, arba jeigu jūs turite pasiskundimą, tai praneškite p. C. E. Schutt, Elektros Biuro Supervizoriui, kambaris 613 City Hall.

Tas pat kaslink jūsų telefono. Jeigu jums nepatarnauja taip, kaip turėtų už jūsų mėnesinę mokesį, tai eikite pas G. W. Cummings, Telefonų Biuro Supervizorių, kambaris 613, City Hall. Taisyklės reikalauja, kad kaip greit jūs pridedate "receiver'į" prie ausies, Centras (operatorė) turi paklausti, kokio numerio jūs norite. Jie neturi leisti jums laukti, išskiriant atsitikimus, kuomet linija yra užimta, arba šaukiančio numerio negalima pasiekti. Jie neturi jums duoti klaidingą numerį.

Tas pat, kuomet jūs vartojate strytkarį arba elevatorių ir su jumis pasielgiama negerai—kambaris 613 City Hall pasielgs su jumis gerai. Jums nieko nekaštuos, nes sisi ofisas yra viešam patarnavimui tikiai. Ponas R. F. Kelker,

Supervizorius strytkarių ir elevatorių.

Jeigu jūs nesate vienu žmonių, turinčių trukdėsi su Viešo Naujoji Kompanijomis (Public Utilities Companies), ir skaitėte šias žinias, tai paaiškinkite apie tai savo kaimynams, idant jie žinotų kur eiti, jeigu toki dalykai atsitai-kytų. Sisi ofisas yra vienu svarbiausių ofisų, kuriuos miestas įsteigė. Simtai pasiskundimų ateina kasdien. Nepraleiskite neatnešę ir jūs savo pasiskundimo. Siame ofise yra įvairių žmonių, kurie patarnaus jums ir susikalbės jūsų prigimtoje kalboje.

VIŠKAS SAUGU.

Petras (eidamas su Onyte per giria): "Meldžiū, Onyte, nesibijoti plėšikų užpuolimo. Jeigu pasirodytų koksai nors, tai meldžiū... tik dumti paskui mane."

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

p. J. H. Alikonis (Des Moines, Ia.). Į priekalėdij numerį nepėjome įdėti. Dedame į šį. Rasl, nebūs dar porvėlu.

p. Naris (So. Boston, Mass.). Širdingai ačiū už prisadą.

p. A. Jankauskas (West Allis, Wis.). Protokolas tilps sekančiame "Lietuvos" numeryje.

Kurie neminėti. Peržiūrėjome ir ką galėjome, sunaudojome. Prieš Kalėdas Redakcijon suplaukė daug darbo ir visko greitai negalime peržiūrėti. Yra raštelių, užsilikusių iš ankščiau. Prašome gerb. sandarbi-ninkų palaukti iki po Kalėdų. Tuomet galima bus viską tvarkon suvesti. Tuom tarpu gi truputį kantrumo.

Apgarsinimai.

TAUTŲ PAPROČIAI.

Mes su malonumu pranešame, kad Mr. Joseph Triner iš Chicago šimet vėl išleido puikų sieninį kalendorių 1915 metams. Jisai parodo daugelio tautų papročius, ir apgailtina tik, kad, lelei aprubežiuotos vietos, ne visos tautos galėjo rasti vietos jame, bet mes tikimės, kad viename kalendorių ateityje tai bus pataisyta. Šio kalendoriaus kopija bus pasiūsta, gavus 10c. pinigais ar stampomis. Adresuokite savo laiškus: Jos. Triner, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Kalendoriai pasiučiamas po gruodžio 1 d. 1914 m.

Rusiškas Lietuvos Rejentališkas Biuras

GERIAUSIAI PADARO:

Rusiškas Dovereimastis, Aktus pildymo, pardavimo, išrandavimo ar kitam pervedimo žemės ar uks Lietuvos Rejentališkas Biuras. Parupia pasportus išvažiavantiems Lietuvos Rusijon ir visokius kitus rejentališkas raštus padaro gerai, greitai ir pigiai. Iškoloktuoja dales, skolas ir pinigų, paliktus Rusiškuose Bankuose.

Visokiuose reikaluose Informaciją suteikia dykai.

Dėl informacijos Chicagojiai kreipkitės asaiškai, o iš kitų miestų rašty, adresuojant:

LIETUVOS REJENTALIŠKAS BIURAS

3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Biuro Valandos Nuo 8 ryto iki 6 vakaro. Utarnikais, Ket- vergais ir Subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro. Nedėliomis nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

Kosulys ir Šaltis,

gerkliai išsiskojimų uždegimas, kokiūšas, gerklės skaudėjimas, užkimimas ir krupas, — tuojau praeinama vartojant

SEVERA'S BALSAM FOR LUNGS

(Severos Balsam, Plaučiams) Tatal yra labai naudinga gydymo nuo krosiško gerklės uždegimo, ką galima pastebėti iš žemiaus talpinamo ir ussomal ap- lalvyto laiško.

Ar tute kopija

Severos Liet. Kalendoriaus 1915 m.

Jeigu an, pareikalauti nuo ap- tiketorus arba rašyti tiesiog mums

W. F. SEVERA CO.,

"Labai su užgandina iš Se- veros Balsam Plaučiams. Aš kentėjau nuo sunkaus kosulio ir krosiško gerklės uždegimo, bet suvartojus dvi butelius Se- veros Balsam Plaučiams, kosulys išnyko, ir vėl, pradėjus savo svarbiam atgauti, jaučiuosi la- bai gerai. Malonkite pagarin- ti šį laiškelį, idant ir kiti dsi- dūnytys apie vėlimingumą Seve- ros Gydymo."

John Balok, Page, N. Mex.

Neaplytite "Aš noriu komoro nuo kosulio." Reikalaukite Severa's Balsam for Lungs ir neaplytite u- valduoti.

Kaštuoja 25 ir 50 centas. Gau- namas kiekvienoje aptiekioje.

Greta to mes rekomenduojame nuo kosulio ir šaltio Severa's Cold & Grip Tablets (Severos Plotklos nuo Gripo ir Paršalimo). Kaštuoja 25 centas.

Cedar Rapids, Iowa

A. OLSZEWSKIO NAUJASIS TEATRAS

3138-3142 South Halsted St., arti 32-ros gatvės

Jau yra užbaigtas statyti ir

Bus atidarytas Kalėdų Dienoje, Gruodžio 25, 1914,

2:15 Valandą po pietų

Su geru Vodeviliu ir Krutanciais Paveikslais.

Ir nuo šios dienos čia bus duodami puikiausie Teatrai už labai pi- gę įžangą kas vakaras, o subatomi, nedėliomi ir kitomi šventomi dienomi bus ir po pietų duodamos taip vadinamos "Matinees."

Tikiety Kainos:

Subatos ir Nedėlios vakarais {Pirmasis augštas ir Ložos po 15c Balkonas po 10c

Visa s ki'ais vakarais ir Matinees {Pirmasis augštas po 10c Balkonas po 5c

Štam Teatru yra duotas lietuviškas vardas

MILDA

Milda, kaip žinote, pagal Lietuvių mitologijos, buvo tai Dievaite Dailos ir Meilės ir todėl jos vardas Teatru labai pritinka.

MILDOS TEATRAS yra puikiasias visose pietinėje Chicago miesto dalyje. Jis yra statytas pagal naujusias Chicago miesto reguliacijas iš nedegancios medegos, plieno ir cemento (absolutely fire-proof), su geriausiomis sanitariskomis prietaisomis, ventilacijomi, didele scena, puikiomis scenerijomis, gražiai išrėdytas, taip, kaip didieji vidurmesčio teatrai ir kaštuoja nemažiau už didžiuosius vidurmesčio teatraus.

Sitame name, apart gražaus Teatro, yra dar dvi gražios salės baliams, bankietams, šokioms ir mitingams. Apačioje Teatro yra dideli ruimai Billardams ir Bowling Alleys; priešakyje ant pirmo augšto yra puikiasias lietuviškas Buifetas.

Sis Teatro namas yra 75 pėdų platus ir 135 pėdų iglas, užima beveik pusę bloko. Yra tai didžiausias, gražiausias ir brangiausias budinkas visoje šioje miesto dalyje, stovi parankiausioje vietoje, prie kurio iš visų miesto dalių yra lengva privažiuoti, nes Halsted karai cina kas minutą.

JIS YRA ĮSTATYTAS KARTAIS A. OLSZEWSKIO BANKOS.

Kas norite linksmai praleisti valanda liusoos laiko, tai ateikite į

MILDOS TEATRA

o nesigailėsite 5c., užmokėty už tikiety. Už 5c. čia matysite geresnį Teatrą negu vidurmes- tyje už 50c.

Prasidės Kalėdų Dienoje, gruodžio 24 d. 1914 m., 2:15 valandą po pietų.

ATIDĖTAS AMŽIUS.

Senatvė, kuri yra suprantama kaip laipsniškas kuno ir proto puolimas, energijos bei apetito netekimas, užkietėjimas ir jo pasekmės ir visi trukdėsi bei sunkumai, žinomi kiekvienam, yra labai dažnai perankstyva. Jo priežastim daugelyje atsitikimų buvo koksai nors nereguliariskumas virškinimo organų veikime. Tokiuose atsitikimuose Trinerio Amerikoniskos Kartaus Vyno Elixiras turėtų būti vartojamas. Sisi pasekmingas vaistas papras- tai greitai palengvina užkietėji- mą, kurisai yra dažniausiu truk- dėsio šaltiniu, ir tuom pačiu lai- ku sustiprina organus. Kaip tik šie dirba reguliariškai, senatvė yra atidėta. Kaina \$1.00. Aptiekose. Joseph Triner, Manu- facturer, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Skaudulingi raumenys ir suna- riai, nuilsę kunas privalėtų gau- ti gerą ištrynimą Triner's Liniment'u. Kaina 25 arba 50c., per pačią 35 arba 60c.

RAULAI, KUR BEGI?

NUGI PAS PETRĄ ŠLIAKJ, nes esu labai ištroškęs. Pas jį gal- ma geras atšaldyti, nes turi puikų bavarišką alų, ruską oššoną ir ciga- rus net iš Havanos. Be to jis pa- tarnauja kaip perkabėtojas toja- muose.

PETRAS ŠLIAKIS,

3301 S. Halsted St. CHICAGO, ILL. Tel. Drove 7178

MOKYKIS BARBERYSTES. Mes išmokiname šio lengvo, ava- raus ir greitai išmokamo amato į ke- lias trumpas savaites; geriausi pro- gimai; ekspertai mokinys; frankiai su- teikiama; darbas kiekvienam žmogui; stelkite pamatytį mūs arba rašykite užduky gaunamoms informacijoms. BURKE BARBER SCHOOL, 610 W. Madison St., Chicago, Ill.

Dabar Galima Vaziuoti į Rusiją

Laių linijos AMERICAN ir WHITE STAR dabar jau veža pasazierius ir į Rusiją. Šitų dviejų kompanijų greitai laivai plaukia iš New Yorko ir Liverpoolio seredomis ir subatomis kas savaitė. Iš Liverpoolio iš Gothenbergą, iš Gothenbergo ge- ležinkelio į Stockholmą iš Stockholmo į Petrogradą.

KELIONĖ NUO NEW YORKO Į PETROGRADĄ IMA TIK 13 DIENŲ.

Šifkortė nuo Chicago į Petrogradą 3 klasas kaštuoja \$75.70.

Vaziuojanti Rusijon turi išsiimti pasportus.

Šifkortės ir pasportus galima gauti

A. Olszewskio Bankoje

52 So. Halsted St. Chicago.

3252
South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Reikalaujama daugiau negyventojų Utah'os rusiškoje kolonijoje. Kolonija turi apie 60 šimtų lietuvių, latvių, rusų ir lenkų. Žemė yra labai nafta, gausi geležimi, žemės kaimiškose vietose.

ŠALIN SU M
GRAMAFONAS
10c K
Jeigu apsilimate m
išsiųsime Jums ant
Gramafona sykiu su
kal) visokių dainų, va
patis išsirinksite. G
bėdinti.

visus atsilankyti, "BIRUTĖ."

"Amerikos Lie"
3252 So. Halsted St.

GRAMAFONAS ANT ISMOKESNĖS
10c KASDIENA.

Jelgu apsimatė mokėti po 40c kasdien
išsiųsime jums ir išmokėsim laisvą
Gramafono ryškinu su 10c rekordų (32 k
pa) išsisky dainų, vaejų, maršų t. t., k
kai pas išsirinkote. Gerumas mūsų grama
gvarantuos kiekvienam rašytoj gvarn
išsiųsime naujus specialiuskus rekora
viskus, Lenkiškus, Rusiškus ir M
Rašykite tuojau raškaldaunant i
aiškinimj įdėdami krasos žen.

LIBERTY COMMECI

GRAMAFONAS ANT ISMOKESNĖS
10c KASDIENA.

Jelgu apsimatė mokėti po 40c kasdien
išsiųsime jums ir išmokėsim laisvą
Gramafono ryškinu su 10c rekordų (32 k
pa) išsisky dainų, vaejų, maršų t. t., k
kai pas išsirinkote. Gerumas mūsų grama
gvarantuos kiekvienam rašytoj gvarn
išsiųsime naujus specialiuskus rekora
viskus, Lenkiškus, Rusiškus ir M
Rašykite tuojau raškaldaunant i
aiškinimj įdėdami krasos žen.

LIBERTY COMMECI

ZIRA
Plain-End
CIGARETTES
10 for 5 Cents

Du piningu Kupensai Žėdam Bakee
visi ZIRA Kupensai turi buti sugrąžinti
norint gauti piningus ardoanas
Tai Cigaretai ka jums patiks
Padaryti kad patiktų Lietuvių šoniui
Pabandyti vieną ir daugiau nerūšių kitų cigarečių
Jardavinėja visose krautuose
P. LORILLARD COMPANY
New York City

Uždyka — Uždyka — Uždyka

IS PRIEŽASTIES KARES pripirkom už pus-dykiai didelę daugybę įvairių tavyrų nuo vienos subankrutėjusios Vokiškos Firmos, kuriuo pasirengė išdalyti su mūsų laikrodėliais VISAI UZDYKA. Tai kas dabar perka nuo mūsų vyrišką ar moterišką laikrodėlį, tai augščiau patalpintus 8 dalykus gauna prie laikrodėlio VISAI UZDYKA, tai yra:

- 1) Lenciugetis, 2) Brelokas, 3) Peliukas, 4) Plunksna Fontaninė, 5) Britva, 6) Laikrodis-Budininkas, 7) Žiedas, 8) Revolveris (Modelis).

Jeigu norit turėti mūsų 14 K Gold Filled laikrodėlį, dirbtuvės gvarantuota ant 20 metų, su garšiausiu visame pasaulyje mechanizmu, ir tuos 8 dalykus kaip dovaną prie laikrodėlio VISAI UZDYKA, tai išskirkit šį apgarsinimą ir atsilykit mums sykiu su 25 centais markės rankpėnigiu, kad butumėm persitikrinę jog tikrai norit turėti mūsų laikrodėlį, o mes gavę tuojau išsiųsim Jums laikrodėlį ir tuos 8 dalykus kaip dovaną prie laikrodėlio VISAI UZDYKA, o kaip stundint atneš Jums į namus ir busit užgandinti iš laikrodėlio ir dovanų, tai užmodėte tikrai už \$7.70 ir persitindome iškaštus 25 centus jeigu nebutumė užgandinti, tai nempiekit, o mes suvargšim Jūsų 25 centus.

Visa priminti, jog kur kitur už tokį pat laikrodėlį reikalauja nuo Jūsų 3 syk brangiau, mes gi rokuojam tik \$7.70; tas pačios dovanos yra vertos daugiau negu \$7.95, bet mes tą darom dėlto, jog tas dovanas mes pripirkom už pus-dykiai, todėl ir atiduodam jas visai uždyka, kad tik kuodaugiau išgarsintum mūsų laikrodėlius. Atminkit, jog karė su vokiškais nesitęs ant visados; nevisad pasitaikys tokia proca, todėl naudokitės dabar iš tos procos, kol mes dar turim tą dovanų. Rašykit pas mus šiądien; adresuokit taip:

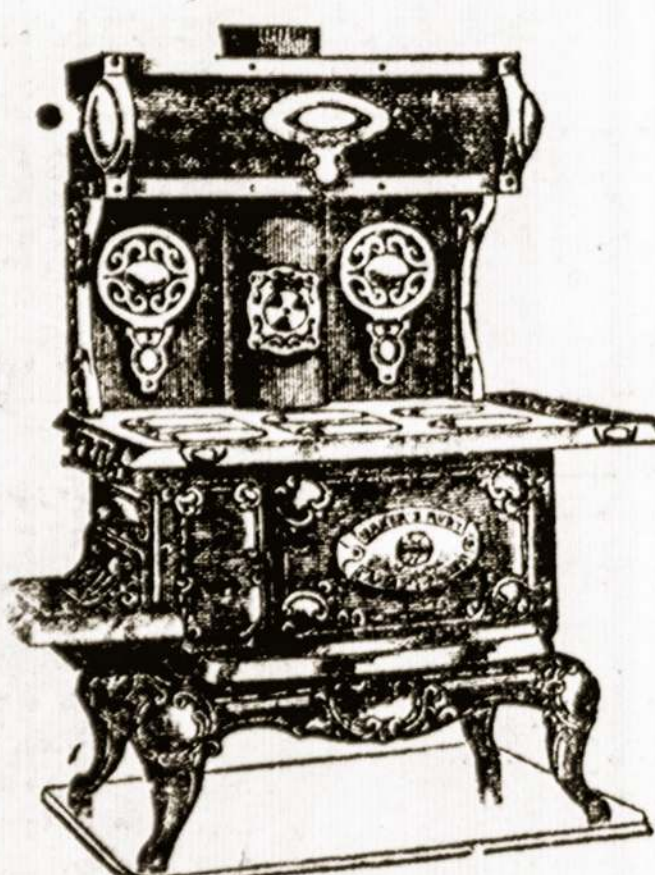
NEW YORK WATCH CRED. CO. GERKEN BLDG. WEST BROADWAY, N. Y. CITY. DEPT. 114.

Pasarga: Perkant iš Kanados, reikalinga pristatyti visus pinigus įskaido.

So. Halsted Furniture House

3224-26 So. Halsted St.

Didžiausia Lietuviška Naminių Rakandų
(Furniture) Krautuė Chicagoje.

Pirkdami grynais pinigais gauname geresnius tavorus ir pigiau negu kiti pirkdami ant kredito, užtai mes ir pigiau parduodame už kitus.

Turime visokių naminių rakandų, didžiausiam pasirinkime ir dabar parduodame labai nu-
mazintomis kainomis.

Pas mus rasite pasirinkimą nuo pigiausių iki vidutės rūšių tavyrų.

Mūsų patarnavimas greitas ir mandagus.

Reikalaujantiems parduodame lengvais savaitiniais bei mėnesiniais išmokėjimais.

Krautuė atidaryta vakarais:

Utarininkais, Ketvergais ir Subatomis.

South Halsted Furniture House

Telephone Drover 700

4 So. Halsted St. Chicago.

Specia'is Pasiūlinimas 30-Dial Dienų.

1 Vyrišką ar moterišką medžioklinį apdarytą aukso plėtuotą ir baigta laikrodėliu amerikoniškais viduriais—1 lenciugetį, vieng pakabinčių, porą žirkų į mankietas—1 epinką kaklaraiščiu—1 setą alineriams guzikų—1 britvą—1 puodelį skutimui—1 enzejį skutimui—1 diržą britvui. Orderuodami, nurodykite, ar moteriško, ar vyriško laikrodėlio pasiūlymą jums expressu C. O. D. pasiūlymą, dalykus, parodytus šiam paveikale.

Jeigu, peržiūrėkite dalykus gerai ir jeigu pilkito expresso agentui \$4.86 ir expresso išlaikite atgal mūsų kaštus.

Jeigu, mokama pinigais, tai mes pasiūlymame už \$3.30 pinigų. Pažymėkite, kurį no-

& CO.

Street

Hammond, Ind.

Lietuviškų Knygų Krautuė

Myletojai gerų knygų, norinti išvyninti savo protą ir išmokinti anglišką kalbą, kviečiami pirkti knygas iš mano krautuės. Čia gauname visokias lietuviškas knygas, taipgi angliškų ir lenkiškų ant užsakymo. Scenos mylėtojai rateliai indami kompletus, s. v. gauna papiginta kaina. Krautuė adara kas vakaras.

Iš kitų miestų atsiųskusiems, pasiūkime katalogų dykt. Adre:

M. J. DAMIJONAITIS

301 West 33rd St., CHICAGO, ILL.

Naujas Savaitinis Laikraštis "ATEITIS"

"Atėitis" yra bopartyviskas laikraštis, tapaujantis jaunimo ir kultūros reikalams. Tarpinė daugybė įvairiausių žinių, didelio formato, 8 pusl. Kaina tik \$1.50 metams, o 85c. pusl metų.

"Atėitis" išleidinėja bendrovė, inkorporuota ant \$25,000. Dabar laikas užrašyti "Atėitį". Reikalaukit vieno numerio pažūrėjimui uždyka. Adresuokit taip:

"ATEITIS"

366 W. Broadway,

SO. BOSTON, MASS.

LIETUVISKA BANKA

Town of Lake Savings Bank

Joseph J. Elias, Savininkas

4600-4602 S. Wood St., Chicago.

Pirmame pinigų į Banką užde-
jant nuo vieno dolario ir daugiau ir mokame trečią procentą ratomis ant metų, siūniamame pinigų į vi-
na svieto dalia pigiai, greitai ir tai
sugal, o svetimi žemių pinigų mai-
nomo, perkame ir parduodame. Par-
uodame šifortas ant visų linijų ir
kraujų ir iš krajaus, taipgi tikėtus
ant geležinkelio po visą Ameriką ir
Europą.

Mūsų Banka išdirba visokius raštus
ir dokumentus visose kalbose ir du-
da rodą lietuviams visokiuose atsi-
tikimuose ir reikaluose ypatingai ir
pa. "Atėitis". Tik kreipkitės vieni-
to antra.

Tel. YARDS 1532

Dr. J. KULIS

1 "stovis" Gydytojas ir Chir-

325 So. Halsted St.

Gydytojas

Dr. J. KULIS

325 So. Halsted St.

Gydytojas

D-re Maria Dowiat-Sass

Motery ir vaikų ligų specialistė

Offisas

1725 West 18th Street

Tarp Paulina ir Wood gat.

1106 Canal 1203

Valandos:

ryt 9:00 iki 12:00 val. ryto

ryt 1:00 iki 4:00 val. vak.

Nedėlioms

nuo 9:00 iki 12:00 val. ryto

Rezidencija

5208 W. Harrison Street

Tel. Austin 737

Valandos:

tiktai iki 9:00 kiekvieną rytą

Geriausieji Kariotojai, Tėvyneje

nėms. Gaukite jo iš savo apšauk-

to. Savo išsilavinimą Vokietijos universi-

tetose. Čia jie yra mokinami išvystyti

savo kūną kaip ir protą. Tarp gerų daly-

kų, jų išsilavinimą profesorius patarimais

yra vidutiniškai vartojamas sėkloje ir apy-

niaus kaip

Telefonuokite Calumet 5401 stov.

McAoy's Malt Marrow yra specialė sutai-

sa iš sėklos ir apyvių sveikatai įgyti ir

atgaivinti. Pulkas tonikas ligoniams ir se-

McAoy BREWING CO. CHICAGO, ILL.

A. MA MATER

Sisai nesulyginamas alus yra pasėmė 50

metų alaus darymo žinojimo, paremta pa-

vyrdingia 2000 šimčių Vokietijos univ-

ersitais alus iš visų, kurie yra pagami-

ni iš geriausių miežių ir apyvių, augančių

pasaulyje. Užsisakykite dėze šiądien.

Telefonuokite Calumet 5401 stov.

McAoy's Malt Marrow yra specialė sutai-

sa iš sėklos ir apyvių sveikatai įgyti ir

atgaivinti. Pulkas tonikas ligoniams ir se-

McAoy BREWING CO. CHICAGO, ILL.

Geriausieji Kariotojai, Tėvyneje

nėms. Gaukite jo iš savo apšauk-

to. Savo išsilavinimą Vokietijos universi-

tetose. Čia jie yra mokinami išvystyti

savo kūną kaip ir protą. Tarp gerų daly-

kų, jų išsilavinimą profesorius patarimais

yra vidutiniškai vartojamas sėkloje ir apy-

niaus kaip

Telefonuokite Calumet 5401 stov.

McAoy's Malt Marrow yra specialė sutai-

sa iš sėklos ir apyvių sveikatai įgyti ir

atgaivinti. Pulkas tonikas ligoniams ir se-

McAoy BREWING CO. CHICAGO, ILL.

Geriausieji Kariotojai, Tėvyneje

nėms. Gaukite jo iš savo apšauk-

to. Savo išsilavinimą Vokietijos universi-

tetose. Čia jie yra mokinami išvystyti

savo kūną kaip ir protą. Tarp gerų daly-

kų, jų išsilavinimą profesorius patarimais

yra vidutiniškai vartojamas sėkloje ir apy-

niaus kaip

Telefonuokite Calumet 5401 stov.

McAoy's Malt Marrow yra specialė sutai-

sa iš sėklos ir apyvių sveikatai įgyti ir

atgaivinti. Pulkas tonikas ligoniams ir se-

McAoy BREWING CO. CHICAGO, ILL.

Geriausieji Kariotojai, Tėvyneje

nėms. Gaukite jo iš savo apšauk-

to. Savo išsilavinimą Vokietijos universi-

tetose. Čia jie yra mokinami išvystyti

savo kūną kaip ir protą. Tarp gerų daly-

kų, jų išsilavinimą profesorius patarimais

yra vidutiniškai vartojamas sėkloje ir apy-

niaus kaip

Telefonuokite Calumet 5401 stov.

McAoy's Malt Marrow yra specialė sutai-

sa iš sėklos ir apyvių sveikatai įgyti ir

atgaivinti. Pulkas tonikas ligoniams ir se-

McAoy BREWING CO. CHICAGO, ILL.

SUSIVIENIJIMAS

ĮSTEIGTAS 1886 M.

Kiekvieno Lietuvio privalumu yra prisidėti

prie tos organizacijos. Moka pašalpą ligoje po

\$6.00 savaiteje ir turi keturis apsaugos laipsnius:

\$150

\$300

\$600

\$1000

Išmokėjo našlėms ir našlaičiams posmertinių pa-

šalpų \$91,797.68; įvairiems kultūros reikalams \$8,431.18.

Turtas išneša (1 d. Sausio 1914 m.) \$64,620.36.

A. B. Strimaitis, Cntr. Sekr.

307 W. 30th St. - O - New York, N. Y.

LIETUVIŲ APDRAUDOS DRAUGIJA

Turek Savo Namuose

Geriausią Degtinę* (arielką) jei

nori būti sveikas ir turėti kuom

pavaišinti savo mylimą svečią.

Daktarai rekomenduoja už geriau-

sią degtinę

S-O-L-O Rye

Kaipo Skanų, Tvirtų ir sveiką gėrymą

Geriausiai pastiprinanti, priimna, skani

ir sveikiausia stalava degtinė.

Gaunama visuose geresniuose Salunuose

STRAUS BROS. CO. - Išdirbėjai, DEPT L. CHICAGO, ILL.

216 W. Madison St. A. CHAPOSKE, RT. FOLDS KIS

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.

Dr. G. M. Glaser

3149 S. Morgan St.

Kertė 32-ros gatvės.